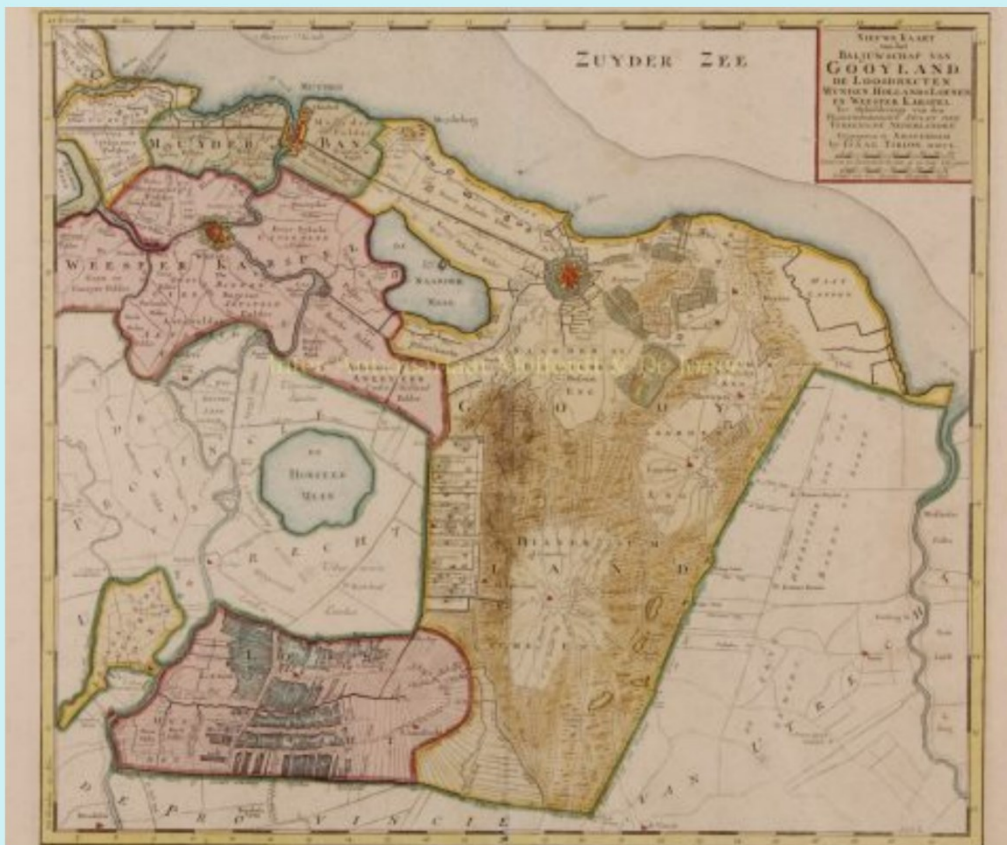

Gooise Sporen

2026-01

ngv Nederlandse
Genealogische
Vereniging
afdeling Gooiland

Afdelingsblad Gooiland, 2026 nr. 1

17 mrt 2026

Inhoudsopgave

- Van de voorzitter
 - Bestuursmededelingen van het secretariaat
 - Terugkerende mededelingen
 - Lezing 'Indische genealogie' op 24 januari 2026
 - Lezing DNA en Familiegeschiedenis
 - Onderzoek doodsoorzaken
 - Kalender 'Oude-Stijl'- 'Nieuwe-Stijl' in Nieuw-Amsterdam
 - Genealogie en woonhuizen
 - De Indische wortels van Jan Toorop
 - Literatuur & Genealogie Heren van de thee door Hella S. Haasse
 - Onderwerpen voor lezingen – geef ons een tip!!
 - Kopij Gooise Sporen
 - Evenementen in 2026
 - Ledenaantal
 - Colofon
-

Van de voorzitter

Met 'lekker bezig' kun je de activiteiten van de afdeling Gooiland dit jaar goed samenvatten.

Het is pas half maart en we hebben er al weer twee zeer interessante lezingen in de Bethlehemkerk opzitten, die goed tot zeer goed bezocht zijn. Bij de lezing in januari over 'Indische genealogie' moesten we zelfs de nodige stoelen bijplaatsen.

Helaas moest Harmen Snel vanwege gezondheidsredenen op een zeer laat moment afzeggen, maar bleek Annemieke van de Vegt bereid haar voor september geplande lezing over 'DNA en Familieonderzoek' naar maart te vervroegen. Harmen staat nu voor september op het programma.

Ook heeft Willem-Jan van Grondelle alweer een inleidende lezing gegeven in de bibliotheek van Loosdrecht en was er een succesvol stamboomsprekkuur in Naarden.

Dat laatste was niet alleen zeer goed bezocht, maar het vond ook op een voor de NGV bijzondere plek plaats. In het kader van het 80-jarig bestaan van de NGV hebben alle leden per post of digitaal een ['Jubileumkrant'](#) ontvangen. Daarin is te lezen dat het NGV-Verenigingscentrum van 1966 tot 1978 "*in het pand Cattenhagestraat 8 in Naarden (voormalig weeshuis)*" was gevestigd. In dat gebouw werd in 1988 het Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen (nu onderdeel van het Archief Gooi en Vechtstreek) ondergebracht. Voor het eerst in bijna vijftig jaar vond op die bijzonder mooie plek dus weer een NGV-activiteit plaats. Een voorbeeld van de goede samenwerking die de laatste jaren is ontstaan met "ons" archief. Zo organiseert het in mei weer een ['Cursus Stamboomonderzoek'](#) (in de locatie Hilversum) waar we ook bij betrokken zijn. Verder zijn er in de nabije toekomst weer stamboomsprekuren in beide locaties van het archief gepland.

Houd onze agenda in de gaten voor komende lezingen (op 22 april is alweer de volgende), stamboomsprekuren en andere activiteiten. Een nieuwe ontwikkeling daarbij is de groeiende samenwerking met historische kringen in onze regio. De eerste uiting ervan is het stamboomsprekkuur op 25 april bij de Historische Kring 'In de Gloriosa' in Kortenhoef. Ook de Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' heeft toegezegd vanaf volgend jaar zo'n spreekkuur te willen mee organiseren.

Volop activiteiten dus! Daarbij heeft het bestuur gelukkig al de steun van een paar leden, maar dat zouden er natuurlijk veel meer moeten zijn. Neem gerust contact met ons op! Het afdelingsbestuur wenst je ondertussen veel leesplezier met dit nummer van 'Gooise Sporen'!

Bestuursmededelingen van het secretariaat

[Dik Jager]

Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergadert 15 april en 13 mei 2026. Over onderwerpen waarvan je wilt dat het bestuur die bespreekt, mail je de [secretaris](#).

Afdelingsledenvergadering

Voorafgaand aan de lezing van 22 april (zie verderop) vindt van 20.00 tot 20.15 uur een korte afdelingsledenvergadering plaats. Een aparte uitnodiging aan de leden met agenda en bijbehorende stukken volgt begin april.

Belangrijkste bestuursbesluiten half december t/m half maart 2026

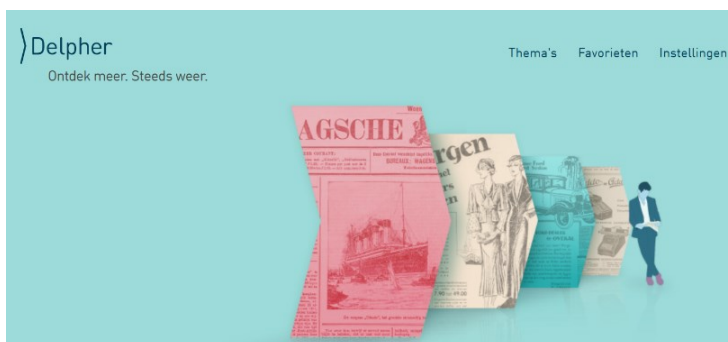

- Vanwege het slechte weer wordt de Nieuwjaarslezing verplaatst naar 24 januari.
- Het Bestuur gaat na of er belangstelling is voor een bezoek aan de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Zie verderop.
- Het Jaarverslag 2025 is vastgesteld. Leden krijgen het in april toegestuurd. Nu al willen lezen? Mail de [secretaris](#).

Afdelingsactiviteiten Lezingen

De lezing **Familiegeschiedenis** (Inleiding Genealogie) wordt door Willem-Jan van Grondelle in de bibliotheek Muiden, Kazernestraat 30, 1398 AN Muiden gegeven op woensdag 1 april van 10 – 12 uur. Open voor iedereen, een aanrader als je een tijdje niets aan je stamboom hebt gedaan en weer eens wilt beginnen.

- Vertel het eens aan een vriend/kennis die op deze manier in contact kan komen met deze verslavende hobby.

Op woensdag 22 april 2026 houden wij van 20 – 22 uur onze derde lezing.

Deze lezing **Zoeken in Delpher** wordt voorafgegaan door een korte afdelingsledenvergadering.

Spreker: Ike Naafs-Loman

Locatie: Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum (betaald parkeren!)

Delpher.nl is een site van de Koninklijke Bibliotheek Daarop zijn miljoenen kranten-, boeken- en tijdschriftenpagina's digitaal te doorzoeken, bijvoorbeeld op datum, op familienaam en op combinaties van woorden. Het op de juiste manier formuleren van de vraag is essentieel om niet te verdwalen in de duizenden resultaten.

Delpher biedt informatie uit kranten vanaf 1618, in boeken vanaf de 17e eeuw, tijdschriften vanaf 1800 en radiobulletins van 1937 tot 1989. Met algemene informatie en met specifieke voorbeelden zal zij de bezoekers meer wegwijs te maken in Delpher.

Het eerste deel van de lezing bestaat uit twee presentaties als kennismaking. Daarna volgt het 'levende' gedeelte op internet, waarbij zij de kennismaking in praktijk brengt. De spreker gebruikt voorbeelden die meegedaan kunnen worden.

- Aanwezigen kunnen hun (opgeladen) laptop meenemen om direct mee te doen.
- Waar zijn jullie in het bijzonder geïnteresseerd of waar lopen jullie vast? Stuur je vragen tot 1 april naar de [secretaris](#), die ze doorspeelt naar de spreker.

Afdelingsactiviteiten Stamboomsprekuren

Bij **Stamboomsprekuren** kun je vragen stellen aan deskundige leden die je daarmee helpen. Zie verderop in deze Gooise Sporen bij [Terugkerende mededelingen](#).

De komende periode is een aantal van deze stamboomsprekuren gepland:

- In het Huis van Eemnes op **26 maart** van 14.00 tot 16.00 uur.
Adres: Noordersingel 4, 3755 EZ Eemnes
- In de bibliotheek Loosdrecht, Tjalk 41, 1231 TT Loosdrecht op **3 april** van 14.00-16.00 uur.
- In de bibliotheek Hilversum, 's-Gravelandseweg 55, 1217 EH Hilversum op **16 april** van 10.00 tot 12.00 uur speciaal voor Senver-leden (www.sen-ver.nl).
- In Muiden op **23 april** van 14.00 tot 16.00 uur, volgend op de lezing van drie weken ervoor in de bibliotheek aan de Kazernestraat 30, 1398 AN Muiden
- In Kortenhoef bij de Historische Kring In de Gloriosa op **25 april** van 13.00 tot 16.00 uur in de Kerklaan 89, 1241 CL Kortenhoef.
- In het Archief Gooi en Vechtstreek locatie Hilversum, op **17 juni** aan de Oude Enghweg 23 (tegenover Raadhuis), 1217 JB Hilversum. Ook voor vragen na de cursus (zie verderop).

Beginnerscursus genealogie Archief Gooi en Vechtstreek

In mei biedt Archief Gooi en Vechtstreek een cursus stamboomonderzoek voor beginners aan. In vier bijeenkomsten maak je kennis met de belangrijkste methoden en bronnen voor stamboomonderzoek. Stap voor stap leer je zoeken in bronnen als de burgerlijke stand, de bevolkingsregisters en de doop-, trouw- en begraafboeken, maar ook in belangrijke internetportals.

Woensdag 6, 13, 20 en 27 mei 2026 van 14:00-16:00 uur

Studiezaal locatie Hilversum, Oude Enghweg 23

Gratis, aanmelden verplicht via:

info@archiefgooienvechtstreek.nl

Er is plaats voor een beperkt aantal personen (max. 10). Het is een hands-on cursus, dus laptop (en aansluitsnoer) meenemen. Misschien iets voor leden die weer eens willen beginnen.

SAGV032.5+5491 Jacques Stevens (Hilversum 1952)

Dominee Pieter Kuijper, die een causerie hield voor de Nederlandse Genealogische Vereniging, wees aan de hand van het schoolbord op de bijzonderheden van de stamboom van het geslacht Kuijper.

De leden van de Vereniging en de vele genodigden volgden aandachtig zijn uiteenzetting.

Afdelingsactiviteit Excursie

Het Bestuur is voornemens in het najaar een excursie te organiseren naar de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

Het programma omvat een rondleiding en een inleiding over

Delpher. Waarschijnlijk is er ook gelegenheid om te oefenen met Delpher. Na de lezing van april een extra boost; ook voor degenen die 22 april niet hebben kunnen komen. De KB grenst aan het station Den Haag Centraal.

KB } nationale bibliotheek

- Belangstelling: geef dat door – zonder verplichting – aan de [secretaris](#).

Afdelingsactiviteit workshop

Er is belangstelling voor een workshop **FamilySearch** (handen aan de knoppen). Het Bestuur vraagt aan degenen die daar ervaring mee hebben en mogelijk bereid zijn een workshop te geven, contact op te nemen met de [secretaris](#). Ook als je namen hebt van mensen

die dat zouden kunnen/willen doen. Aantal deelnemers 10 tot maximaal 15. Het Bestuur kan tijdens de workshop assistentie verlenen.

Samengevat:

datum	dag	tijd	locatie	activiteit
26-3-2026	donderdag	14.00 - 16.00	Bibl. Eemnes	Stamboomspreekuur
1-4-2026	woensdag	10.00 - 12.00	Bibl. Muiden	Lezing Familiegeschiedenis
3-4-2026	vrijdag	14.00 - 16.00	Bibl. Loosdrecht	Stamboomspreekuur
16-4-2026	donderdag	10.00 - 12.00	Bibl. Hilversum	Stamboomspreekuur Senver
22-4-2026	woensdag	20.00 – 22.00	Bethlehemkerk	Lezing Zoeken in Delpher + ALV
23-4-2026	donderdag	14.00 - 16.00	Bibl. Muiden	Stamboomspreekuur
25-4-2026	zaterdag	13.00 – 16.00	In de Gloriosa	Stamboomspreekuur
6-5-2026	woensdag	14.00 – 16.00	AGV Hilversum	Cursus Stamboomonderzoek
17-6-2026	woensdag	14.00 - 16.00	AGV Hilversum	Stamboomspreekuur

Zie voor de actuele stand van zaken onze [Agenda](#).

Terugkerende mededelingen

Gooise Sporen als bijlage via mail

Jullie krijgen via een Mededeling te horen wanneer een nieuwe editie te downloaden is. Een groeiend aantal leden heeft aangegeven het op prijs te stellen ons afdelingsblad direct als bijlage bij een mail toegestuurd te krijgen. Mocht je dat ook willen, meld het dan de [secretaris](#).

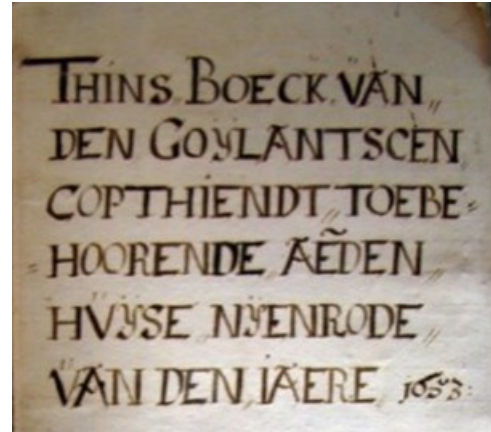
Stamboomspreekuren

Regelmatig houdt de afdeling in 't Gooi zogeheten Stamboomspreekuren. Deze vinden meestal plaats in bibliotheken, archieven en locaties van historische kringen. Gedurende een dagdeel zijn deskundigen aanwezig om jullie én belangstellenden te helpen. Dat kan zijn bij

- Niet weten hoe te beginnen;
- Het zoeken in wiewaswie.nl;
- Vastlopers: waar kan ik verder zoeken;
- Gebruik van (digitale) bronnen zoals doopboeken;
- Enzovoorts ...

Gooise Voorouders

Voor leden (en niet-leden) met voorvaders en -moeders in 't Gooi is er goed nieuws! Ons gewaardeerd lid Jan Schipper heeft zijn werk over de bevolking van het Gooi in de 16de tot en met het begin van de 19de eeuw aangepast en aangevuld. Op zijn site vinden jullie uiteraard zijn bestand over de Koptienden van Gooiland (een lokale belasting in natura) met daarbij een handreiking voor genealogisch gebruik. Misschien nog belangrijker voor genealogen zijn de **Bevolkingsreconstructies** van Blaricum, Laren, Hilversum en Huizen. Veel gezinnen met bronvermelding en vindplaatsen in allerhande akten zijn daar te vinden. Contact Jan Schipper: info@genealogie-huizen.nl

Ondersteuning

Zoals jullie weten bestaat het Bestuur uit een klein aantal vrijwilligers. Gelukkig krijgt het ondersteuning van een enkele leden die helpen bij de Stamboomsprekuren, het geven van lezingen en bij de opvang van nieuwe leden. Als je enigszins bedreven bent in genealogie en het leuk vindt je kennis te delen, meld je dan aan als **ondersteuner**. Het op weg helpen van (toekomstige) leden geeft natuurlijk een warm gevoel. Je kunt natuurlijk ook toetreden tot het Bestuur. Neem eens contact op met het Bestuur tijdens een lezing of Stamboomsprekuren. Of stuur een mail naar de [secretaris](#) of [voorzitter](#).

Duits schrift en Latijn in de parochieregisters

Omdat veel van onze voorouders hun oorsprong in Duitsland hebben, is het onontkoombaar dat we ooit te maken krijgen met aktes in Duits schrift. Ook zijn veel van onze voorouders rooms-katholiek (geweest). Onze zusterafdeling Kempen- en Peelland heeft een digitale uitgave van hun tijdschrift De Twee Kwartieren gemaakt met achtergrond, oefenopgaven (en transcripties) in de verschillende soorten **Duits schrift**. Bovendien een tweede extra uitgave met handvatten hoe om te gaan met het **Latijn** uit de katholieke kerkboeken. Op verzoek stuurt de [secretaris](#) jullie deze editie(s) toe.

Kadaster Archiefviewer

Archiefviewer. Daarmee zijn eigenaren van onroerend goed op te sporen.

Bij genealogisch onderzoek krijg je soms te maken met huizen of land die voorouders in bezit hadden. De afdeling heeft voor haar leden een abonnement genomen op de Kadaster

De regels zijn:

- Leden kunnen voor een periode van drie weken toegang krijgen tot een maximum van drie personen.
- Zij houden zich aan de voorschriften van het Kadaster.
- Aanmelden via de [secretaris](#). Deze stuurt een korte gebruiksaanwijzing, een inlognaam en een wachtwoord.

Meer informatie – ook over mogelijke cursussen – staat [hier](#) op de NGV-site.

Lezing 'Indische genealogie' op 24 januari 2026

[Anne Schley]

Kevin Felter is Indisch genealoog, voormalig bestuurslid van de Indische Genealogische Vereniging ([IGV](#)) en auteur van de boeken "Kind in Indië" en "Tussen weemoedig en senang" (verschenen kort na de lezing). Hij vertelde ons over zijn onderzoek naar voorouders uit Nederlands-Indië, welke bronnen daarvoor beschikbaar zijn en hoe die verschillen met die in Nederland. Aan de hand van praktijkvoorbeelden en links naar websites werd duidelijk gemaakt waar informatie te vinden is.

Uit: 'Kind in Indië'

In "Kind in Indië" komen dertig Indische Nederlanders van 80 jaar en ouder als laatste ooggetuigen van het koloniaal tijdperk aan het woord over hun jeugd gedurende de eerste helft van de twintigste eeuw in Nederlands-Indië.

In [Gooise Sporen 2024-3](#) staat een artikel over de zoekhulpen van het Nationaal Archief o.a. over: Indonesië, Migratiegeschiedenis, Militairen en marinepersoneel, Koloniale geschiedenis en nog veel meer.

Wegwijzer en advies: <https://igv.nl/wegwijzer-indische-genealogie/>

Lezing DNA en Familiegeschiedenis

Annemieke van der Vegt had in september 2023 voor onze afdeling al de zeer interessante lezing 'Hoe heette Christiaan?' gehouden over de zoektocht naar haar vergeten voorvader. Op 4 maart jl. waren we blij haar weer in ons midden te hebben voor een geanimeerde avond, waar zij meer algemeen inging op 'DNA & Familieonderzoek'.

Met veel voorbeelden (voor een belangrijk deel ontleend aan haar eigen familiegeschiedenis), toonde zij aan hoe nuttig DNA-testen kunnen zijn bij het zoeken naar onbekende voorouders en 'koekoekskinderen'. Maar ook bij het aantonen dat je stamboom ook echt je voorouders bevat. Dat doet ze op een overtuigende en inspirerende manier, waarbij ze ook beginners op het gebied van DNA weet mee te nemen.

Wie waren mijn voorouders en waar kwamen zij vandaan? Die vragen zijn dank zij DNA-testen steeds makkelijker te beantwoorden. Maar hoe werkt dat, welke mogelijkheden zijn er en wat kun je er eigenlijk mee? In 2014 was haar vader de eerste in haar familie die ze vroeg een DNA-test te doen. Toen de uitslag daarvan binnenkwam werd bevestigd dat zij een West-Afrikaanse voorvader heeft. Tijdens haar uitgebreide onderzoek "Hoe heette Christiaan?" werd ook DNA ingezet, veel nazaten lieten zich testen. Hierdoor kreeg Annemieke steeds meer mogelijkheden voor onderzoek.

Aan Annemieke is in 2022 de Nederlandse Prijs voor Genealogie toegekend voor dit onderzoek, dat je op haar blog www.hoeheettechristiaan.nl kunt lezen. Met deze kennis is ze lid van het zoekteam van familiedetective Els Leijns en heeft ze in 2021 haar onderzoeksbureau DNA Hulp opgericht. Samen met haar cliënten gaat ze op zoek naar onbekende voorouders, gebruik makend van DNA; naar ouders, grootouders en overgrootouders die met traditioneel onderzoek niet gevonden kunnen worden. Tijdens de lezing vertelde ze over de verschillende soorten DNA-tests en wat er door zichtbaar wordt.

Gebruikte websites:

www.dnapainter.com

www.ancestry.com

www.23andme.com

www.myheritage.com

www.gedmatch.com

www.dnahulp.nu

www.hoeheettechristiaan.nl

Foto's: Wilma van Mourik van Gelder

Onderzoek doodsoorzaken

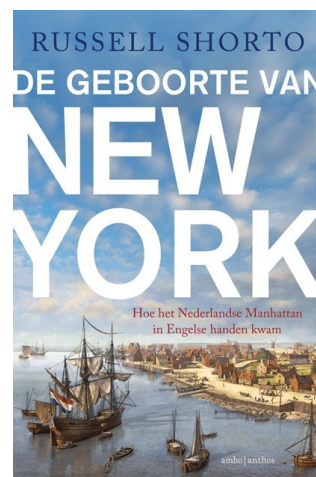
Een samenwerkingsverband van de Radboud Universiteit, de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen, het Noord-Hollands Archief en Collectie Overijssel is op 26 november 2024 een online platform gestart, waarop vrijwilligers uitgenodigd worden om historische doodsoorzaken te onderzoeken en te indexeren. Daarbij is je hulp dringend nodig. Op de website <https://www.doodsoorzaken.nl/> vind je uitgebreide informatie en de mogelijkheid om je als 'burgerwetenschapper' aan te sluiten bij het project.

Kalender 'Oude-Stijl'- 'Nieuwe-Stijl' in Nieuw-Amsterdam

[Louis Heinsman]

Een bijzonder interessant onderdeelje van de Nederlandse geschiedenis is de korte periode dat Nederland in de 17de eeuw 'eigenaar' was van een flink stuk van het westelijke deel van wat nu de Verenigde Staten zijn. Respectievelijk in 1624 en 1625 werden de provincie Nieuw-Nederland en de citadel waarin Fort Amsterdam was gelegen (Nieuw-Amsterdam) gesticht op gezag van de Staten Generaal (onder het gedelegeerde bestuur van de West-Indische Compagnie). Het gebied bleef in Nederlandse handen tot november 1674, toen het uiteindelijk aan de Engelsen werd afgestaan bij de Vrede van Westminster. Tussen 1664 en 1673 was het eigenlijk al Engels en veranderde de naam van Nieuw-Amsterdam in New York. In 2004 verscheen over dit stukje geschiedenis het zeer populaire boek van Russell Shorto: *'Nieuw Amsterdam - de oorsprong van New York'* (oorspronkelijke titel: *'The island at the center of the world - the epic story of Dutch Manhattan and the forgotten colony that shaped America'*).

Vorig jaar kwam werd vrijwel gelijktijdig in het Engels en het Nederlands een vervolg hierop van dezelfde schrijver uitgegeven: *'De geboorte van New York - hoe het Nederlandse Manhattan in Engelse handen kwam'* (oorspronkelijke titel: *'Taking Manhattan - the extraordinary events that created New York and shaped America'*).

Ook voor genealogen is dit soort boeken interessant, vooral natuurlijk voor Amerikanen die zich kunnen beroepen op wortels in het 17de-eeuwse Nieuw-Amsterdam. Een mooi voorbeeld daarvan is ['The Holland Society of New York'](#), waarvan je alleen lid kunt worden als je kunt bewijzen af te stammen van inwoners uit de 17de eeuw.

Daarvan bestaat een [lijst](#) met geaccepteerde namen zoals als Roosevelt, Schermerhorn, Springsteen en Van der Bilt.

In het nieuwe boek van Shorto viel me op dat bij de datering van het overdrachtsdocument uit 1664 van Nieuw-Nederland aan de Engelsen sprake is van "den 27. Augusti, Oude-Stijl" en verderop "den 8. September Nieuwe-Stijl".

ARTYKELN, T 517 Van 't overgaen van NIEUW-NEDERLANDT.

Op den 27. Augusti, Oude-Stijl, Anno 1664.

Symon Gilde van Rarop, Schipper op 't Schip de Gideon, komende van de Menates, of Nieuw-Amsterdam in Nieuw-Nederlandt, rapporteert dat Nieuw-Nederlandt, met accoort, sonder eenighe tegenweer, den 8. September Nieuwe-Stijl, aen de Engelsen is overgegeven, op Conditien als volgt:

I. **W**ij slaen toe dat de Staten Generael/ of te de West-Indische Compagnie sullen behouden/ ofte byzelych bezitten/ alle de Boortrepen en Kuyphen (uytgesondert die in de Forten souden mogen staen) en dat het haer der gant woof/ om binnen ses maanden alle sodanige Wapenen en Ammunitie van oorlogh haer toebehoorende/ te bevoeren/ ofte doo: de selve betaelt te worden.

II. **W**ij publieque Kuyphen/ sullen blyven/ tot dat ghebruyck haer toe sy nu ghebruyckt worden.

III. **W**ij hebben een sal zyn een Wyf-Boogert/ en behouden hare Landrepen/ Kuyphen/ Soederen/ Schepen/ waer die oock souden mogen zyn in dese Contrepen/ ende na sijn welgevallen daer oter disponeren.

IV. **I**ndien eenigh Inwoonder voornemens waer om selfs te betrecken/ hy sal genietten een jaer en ses maanden/ om hem selven/ Wyf/ Kinderen/ Dienaers en goederen te transporteren/ en hier van sijn Landrepen te disponeren.

V. **I**ndien dat eenige Hooge ofte publieque Ministere van sijn souden mogen zyn/ om naer Engelandt te betrecken/ sy sullen Wyf-Boogert over gevoert werden/ in sijn Majesteits Fregatten/ als de selve bevoert sullen baren.

VI. **O**ock loert een regelyck toegesien/ om byzelych upr Bederantert herwaerts te komen/ om in dese gewesten te planten/ ende dat de Duytse Schepen by hier mogen komen/ ende de Duytse by wederkeeren/ ofte met haer eygen Schepen allerley koopmanfchappen naer Kuyphen.

VII. **A**lle Schepen up Hollandt ofte elders komende/ sullen met haer byhebbende goederen hier ontfangen worden/ en van hier versonden worden/ als doo: desen doo: onse aankomste/ ende dat doo: ses achter een volgende Maenden.

VIII. **D**e Duytse alhier sullen behouden/ ende ghenieten byzelych van conscientie in Godsdiens ende kerckelijcke Discipline.

IX. **E**en Duytschman ofte Duytschmans Schip/ sal hier in eenige gelegentheit mogen gepreft worden ten Oorloghe/ tegens hoedanige Partie het oock soude zyn.

X. **E**en Manatthans Man ofte Inwoonder sal eenige inuarteringe opgeleert worden/ ten byzelychke fatighe/ aen bevalinge doo: haer Officiere daer doo: gedaen woort/ en dat in dese gelegentheit/ by alden in het Fort alle de Soldaten niet konnen loeren/ soo sullen de Burgemeesters ghehouden zyn/ doo: haer Officiere eenighe Kuyphen/ tot dien eynde te beschikken.

XI. **D**e Duytse sullen (aengaende haer effensse) behouden haer eygen gewoonten.

XII. **A**lle publieque Geschieden en bewijzen (betreffende de Effensse van neman/ ofte kerckelijcke siegeringe/ Diaconie ofte Weg-kanen) sullen sozondiglych bewaert worden/ van de gene/ onder welke sy heruiste zyn/ ende sulcke Geschieden/ die de Staten Generael sijn comperende/ sullen t'eeniger tijt haer toegesonden werden.

XIII. **E**en oordeel hier doo: de Kerckbanck gepasseert/ sal weder in rechte mogen getrocken worden/ maer indien neman vermeent dat hem geen recht geschiet is/ soo hy hem verboeght tot de Staten Generael/ de andere party sal gehouden zyn hem 't gesponneerde ongelijck te verantwoorden.

XIV. **S**oo eenigh Duytsman hier woonachtich t'eeniger tijt begeert te zyn/ ofte in Engelandt koopmanfchap te drijven/ ofte in eenige van sijn Majesteits Plaetsen/ ofte met de Indianen/ so sal hem op sijn gebaen bequest aen de Gouverneur een Wyfse bekeent

worden/ dat hy is een byz Boogert van dese Plaets/ als oock byzelych gegeven worden om te negotieren.

XV. **A**lle subalterne Boogers/ Officiere/ en Magistrate sullen/ indien 't haer gellest/ continueren in hare plaets/ tzt den gewoone tijdt/ in welke de Nieuwe Kerck gebaen woort/ als van sullender nieuwe gehoren werden doo: haer selven/ met dese conditie/ dat de nieuwe gehoorde Magistrate sullen moeten doen den Eet van getrouwigheyt aen sijn Majesteit van Engelandt/ eer dat sy haer Officie anvaerden.

XVI. **B**y alden het sal blyken datter eenige publieke onkosten zyn gebaen/ en een middel becrant/ om dese onkosten te betalen/ het is geaccordeert/ dat dit middel sal standt grijpen/ ter tijt toe dat dese onkosten sullen voldaan zyn.

XVII. **A**lle doo: gemaekte Contracten/ Schulden en Weer-schulden/ binnen dese Provintie pement racckende/ sullen volgens de Duytse wyse gevoert worden.

XVIII. **B**y alden het kan blyken/ dat de West-Indische Compagnie van Amsterdam aen pement hier eenige somme gelds schuldig is/ het is geaccordeert/ dat de recognitie van de Schepen en andere schulde inkomsten der Schepen naer Nederlandt varende/ sullen ses Maenden langer continueren.

XIX. **D**e Militaire Officiere en Soldaten sullen uptrecken met volle geweer/ bligende Vaandel/ en slande Trommel/ ende indien pement der selve soude willen blyven om te planten/ haer sal vergunt en aangewesen werden/ bystig Achters Landts/ en inden pement van haer soude willen dienen als een Dienaer/ sy sullen byzelych gecontinueert worden/ ende daer nae Wyf-Boogers zyn.

XX. **S**oo wanneer de Koningh van Groot-Brittannien/ ende de Staten der Vereenigde Nederlanden accorderen/ dat dese Plaets en Provintie/ weder in handen van de Heren Staten sal gekeert werden/ wannere sijn Majesteit sulcke sal bevoelen/ het sal opstaende doer over-gelevert werden.

XXI. **D**e Stadt op de Manatthans sal vermogen haer Gedeputeerde te verkiezen/ ende dese Gedeputeerde sullen hare wyse stemmen hebben in alle publieque Besongies/ soo wel als andere Gedeputeerde.

XXII. **W**elcke eenighe Kuyphen mochten hebben in de Fortresse Orange/ sullen vermogen/ soo sy willen/ de Fortificatie slochten/ en behouden ofte bezitten hare Kuyphen/ gelijck een regelyck doer daer geen Fort en is.

XXIII. **I**ndien der pement van de Soldaten soude willen betrecken naer Hollandt/ ende indien de West-Indische Compagnie van Amsterdam/ ofte eenige prive Persoon alhier haer selven soude willen transporteren/ soo sullen sy krijgen een byz Paspoort van Colonel Richard Nicolls gedeputeerde Gouverneur/ onder sijn Koninkelijcke Hoogheyt/ en van andere Gecommitteerde/ om die Schepen te bescremen die sodanige Soldaten overboeren/ de goederen daer in zijnde doo: wegh-gevoeren te worden/ ofte tegens enige byzandrijcke actie/ welke soude mogen van sijn Majesteits Schepen ofte Onderdanen/ aengedaen werden.

XXIV. **D**at de Copie van des Konings Patent/ aen sijn Koninkelijcke Hoogheyt/ en de Copie van sijn Koninkelijcke Hoogheits Commissie aen Colonel Nicols (ondertekent en getuygt doo: noch twee Gecommitteerde en Mr. Jan Wintchrop/ dat het waere Copien zyn) sullen over-gelevert worden aen de eerwaerdige Mr. Stuyveland/ de regentwoordige Gouverneur/ op Maenbagt aankomende/ s' moegens verachten/ by de onse Maen/ als oock dat de Artikelen toegesien en vergelijct sullen worden doo: Colonel Nicols/ Dier-Gouverneur van sijn Hoogheyt/ en dat dan twee uren daer nae/ het Fort en de Stadt/ genaemt Nieuw-Amsterdam/ op 't Eilandt Manatthans/ sal over-gegeven worden/ in handen van den woog-gemeiden Colonel Richard Nicolls/ doo: den dienst van sodanige/ als hy daer toe sal beputeren/ onder sijn handt en Zegel.

Was ondertekent

J. d. Decker.
N. Verlet.
Sam. Megapolensis.
Cornelis Steenwijck.
O. Strevens. Cortlant.
Jacque Coufeau.

Robbert Carr.
George Cartwright.
John Winthrop.
Sam. Willes.
Tho. Clarcks.
John Phinchon.

ick stae dese Artikelen toe (en getuikent)

RICHARDT NICOLLS.

Bron: Library of Congress (<https://hdl.loc.gov/loc.wdl/wdl.4062>)

De reden van het gebruik van deze twee data blijkt te zijn dat de Nederlanders de gregoriaanse kalender (de 'Nieuwe-Stijl') gebruikten, terwijl de Engelsen nog uitgingen van de juliaanse kalender en daar nog tot 1752 aan vasthielden (2 september 1752 werd daar toen opgevolgd door 14 september 1752).

In Nederland was de gregoriaanse kalender al ingevoerd op 14 december 1582.

Op zaterdag 24 februari 1582 liet Paus Gregorius XIII namelijk de bul 'Inter Gravissimas' ('Onder de zwaarste zorgen') verschijnen, waarin o.a. de volgende maatregelen werden aangekondigd:

1. Er moesten 10 dagen onbenoemd blijven,
2. Iedere vier eeuwen moesten drie schrikkeljaren vervallen.

Van de eeuwjaren zouden alleen de eeuwjaren die deelbaar zijn door 400 schrikkeljaren zijn. 1600 en 2000 waren schrikkeljaren (1700, 1800 en 1900 waren dat dus niet).

Verschillend per gewest

Nu is het begrip 'Nederland' in die periode natuurlijk niet eenduidig. Uit onderstaand lijstje blijkt dat een groot deel van 'de lage landen' (vooral de katholieke gewesten) inderdaad al in 1582 de 'Nieuwe-Stijl' ging hanteren, maar dat het van de 'Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden' eigenlijk alleen ging om Holland en Zeeland (en de stad Groningen en de veelal katholieke Generaliteitslanden). De andere gewesten gingen uiteindelijk pas meer dan honderd jaar later in 1700 over.

Invoering van de Gregoriaanse kalender in de Nederlandse gewesten en omringende gebieden

	na:	volgde:
Staten-Generaal	14 december 1582	25 december 1582
Brabant	14 december 1582	25 december 1582
Zeeland	14 december 1582	25 december 1582
Luxemburg	14 december 1582	25 december 1582
Antwerpen	20 december 1582	31 december 1582
De Zuidelijke Nederlanden	21 december 1582	1 januari 1583
Vlaanderen	21 december 1582	1 januari 1583
Henegouwen	21 december 1582	1 januari 1583
Holland	1 januari 1583	12 januari 1583
Luik (bisdom)	10 februari 1583	21 februari 1583
Groningen (stad)	28 februari 1583	11 maart 1583
Groningen (stad) *	20 november 1594	11 november 1594
Gulik-Berg	2 november 1583	13 november 1583
Kleef	2 november 1583	13 november 1583
Keulen (bisdom en stad)	3 november 1583	14 november 1583
Münster (bisdom)	16 november 1583	27 november 1583
Gelderland	30 juni 1700	12 juli 1700
Overijssel	30 november 1700	12 december 1700
Utrecht	30 november 1700	12 december 1700
Friesland	31 december 1700	12 januari 1701
Groningen	31 december 1700	12 januari 1701
Drenthe	30 april 1701	12 mei 1701

* Nadat de stad Groningen in 1594 was veroverd door de Staatse troepen werd de Juliaanse kalender weer ingevoerd.

Bron: Genealogica, juni 2019

Het gevolg hiervan was dus, dat als je vóór 1700 bijvoorbeeld als Naardens of Hilversums burger naar de stad Utrecht trok je in een andere tijdzone terecht kwam, een tijdreis maakte. Je kwam een dag of tien eerder aan dan je vertrok en als je terug ging gebeurde het omgekeerde.

Voor allerlei zakelijke transacties was het natuurlijk van belang de verschillende dateringen te noteren. Ook bij het vastleggen van een huwelijk tussen een Gooise jongen en een Utrechts of Gelders meisje moest daar rekening mee worden gehouden. Ook een plaats als Ankeveen dat tot 1812 voor een deel in Holland lag en voor een deel in het Sticht (Utrecht) moet dit lastig zijn geweest.

Zo kom je in de beschrijving van het archief van de Hollandsch-Ankeveense polder de [aantekening](#) tegen:

"In de periode vòór 1700 wordt in het polderarchief gebruik gemaakt van zowel oude stijl als nieuwe stijl. Over het algemeen wordt hier duidelijk melding van gemaakt. Wanneer dit niet het geval is, dient men er op bedacht te zijn dat wanneer een stuk in het rechthuis van Stichts Ankeveen of elders in het gewest Utrecht is opgemaakt er gebruik wordt gemaakt van de Juliaanse kalender terwijl er in het Hollandse gebruik wordt gemaakt van de nieuwe Gregoriaanse kalender."

In het algemeen werden in de Republiek in de 17de eeuw daarvoor de twee verschillende kalenders naast elkaar gebruikt, waarbij bij de datum van een brief of een akte werd vermeld: O.S. (oude stijl) of N.S. (nieuwe stijl) of in Latijnse stukken: S.V. (stilo vetere) of S.A. (stilo antiquo) en S.N. (stilo novo).

N.B. er is natuurlijk veel meer te vertellen over verschillende gebruikte kalenders (denk bv. aan de Joodse) en over de redenen voor de aanpassingen. In eerdere nummers van Gooise Sporen is daar ook al aandacht aan besteed. Ook in de onderstaande bronnenlijst is er meer over te vinden.

Gebruikte bronnen

- Wil Smulders 'Naar uniformiteit in Rosmalen. Van de Juliaanse naar de Gregoriaanse kalender', [Rosmalla, 2013-1](#)
 - Rob Tausk, 'Tijdrekening: Gregoriaanse vs. Juliaanse kalender', [Gooise Sporen 2019/1](#)
 - 'Onze Kalender', [Genealogica, juni 2019](#)
 - Fred van der Zwan, Gens Germana 2025/1
 - <https://www.yory.nl/paniek-om-de-gregoriaanse-kalender/>
 - https://nl.wikipedia.org/wiki/Gregoriaanse_kalender
-

Genealogie en woonhuizen

[Dik Jager]

In 't Gooi staan veel fraaie (land)huizen en villa's. In Gooise Sporen hebben enkele artikelen gestaan over 's-Gravelandse buitenplaatsen*, maar er zijn nog honderden villa's en fraaie huizen met een historie.

Misschien ben je in een ouder huis opgegroeid of heb je als volwassene een pand uit 1920 of eerder betrokken. Zo'n huis heeft een aantal eigenaren en/of bewoners gehad. Het is interessant na te gaan welke families hun sporen hebben nagelaten in het huis en in verschillende archieven.

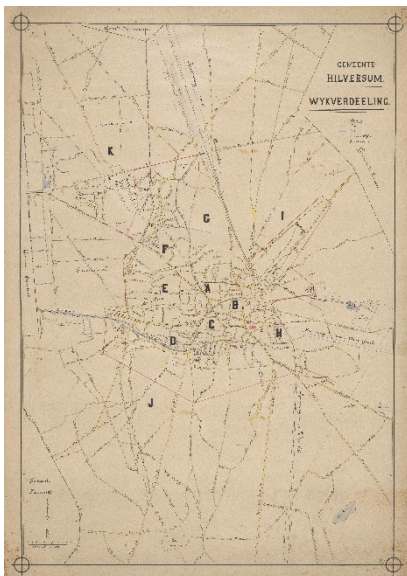
In een volgend nummer van Gooise Sporen komt een artikel over een onderzoek naar de geschiedenis van een huis in Hilversum en zijn bewoners.

Er is een aantal bronnen dat je kunt gebruiken. Sommige zijn online in te zien, andere zijn in persoon te raadplegen bij het Archief Gooi en Vechtstreek ([AGV](#)):

- Adresboeken (online doorzoekbaar AVG);
- Wijkregisters (figuur 1; te raadplegen bij het AGV, nodig om in de Bevolkingsregisters te zoeken);
- Bevolkingsregisters (bij het AGV op microfiche in te zien);
- Kranten (online doorzoekbaar AVG, ook via de oude kranten site [Delpher](#));
- Overdrachtsakten bij koop (via makelaar);
- Bouwtekeningen (online doorzoekbaar AVG);
- Het platform [WieWasWie](#) (om meer gegevens over gevonden families te vinden);
- De website [Hilversumclubs](#) (geeft informatie over de architecten en andere gegevens over (verdwenen) Hilversumse villa's);
- Kadastergegevens.

Figuur 1

Om het Wijkregister te gebruiken moet je weten in welke wijk het betreffende pand ligt in een bepaalde periode. Dat is van tevoren online uit te zoeken op het archief. In het zoekveld van de site van het AGV tik je 'wijkindeling' en vinkt de optie Beeld en Geluid aan. Voor Hilversum is bijvoorbeeld de [kaart](#) uit 1904 van figuur 2 te gebruiken.

Figuur 2

De Adresboeken laten zien wie er op een adres wonen en wie al een telefoonaansluiting (T. in figuur 3 uit een adresboek uit 1912) heeft. In Kranten staan bv. familieberichten maar ook advertenties over veilingen en vraag naar personeel. Overdrachtsakten geven informatie over de vorige twee eigenaars van een pand. Bij de koop van je huis heb je die van de makelaar gekregen. Van verschillende Gooise plaatsen zijn bij het AGV de Bouwtekeningen aanwezig.

10 sept. 12	834
'Temme A., ag. v. pol. Laarderweg 81. 'Temminck C. J., Utrechtschestraatweg 42. T. 216 Tempierik Gez., Diamantstr. 10. Tengbergen mej., 's Gravelweg 49 'Tepas Th., in schoenwerk G. v. Amstelstr. 88 Terbruggen J. A., boekh. Asterstr. 9 Terburg mevr., Koninginneweg 63 'Terhorst W. H., ag. v. pol. Diamantstr. 2 'Terlien A. H., schilder Kampstr. 26 — H. M., smid Liebergerstr. 33a. Termaat J. P. A., Boomberglaan 7 Terné van der Heul G. H., winkelier Hooge Laarderweg 65 'Torpstra J., onderw. Liebergerstr. 12 Terra C., wagenm. Hilvertsw. 141 Terscheget G., koopm. O. Eemstr. 34 Terweij G., Loosdr.w. 70 Terwiel wed., Mauritslaan 6 Terwoert W. J., Hilvertsweg 168 'Testas C. F., Lindenhoevel 7 T. 727 'Tetrode L. T., Hooge Naarderweg 8 T. 834 'Tettelaar Th., Kapper Kerkstr. 89 T. 839	

Figuur 3

Via de laatste bron Kadastergegevens is de geschiedenis van koop en verkoop na te gaan. Het betreft niet de eventuele huurders, dienstbodes, pensiongasten, et cetera, maar de eigenaars. Deze staan in de zogenaamde leggerartikels. Zie figuur 4.

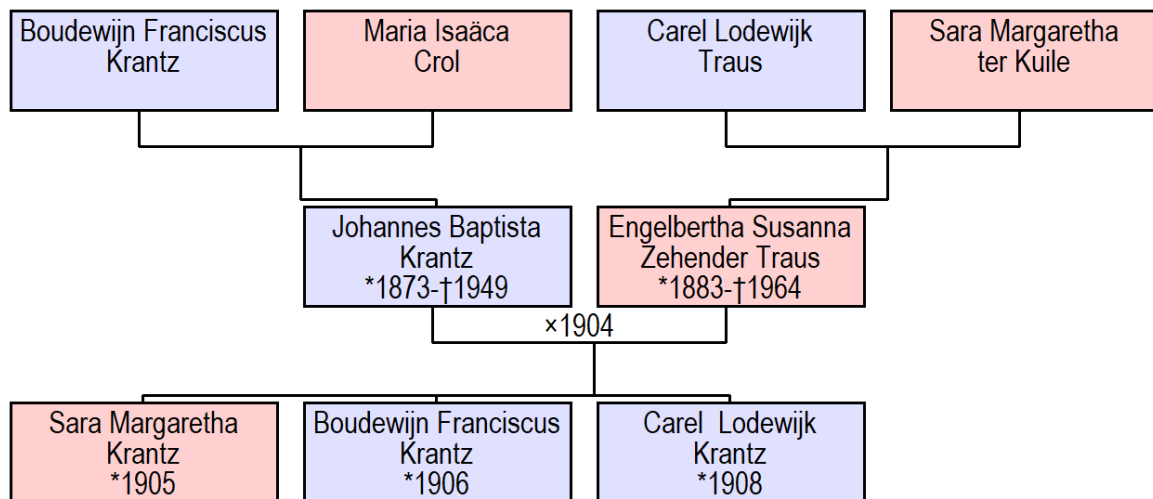
Meer informatie over deze bron vind je in dit blad bij **Terugkerende mededelingen**.

		NAAM.	VOORNAMEN.	BEROEP.	WOONPLAATS.	ART.
EIGENAAR		Krantz	Johannes Baptista	ingenieur	Hilversum	0347
MEDE EIGENAARS						
VRUCHTGEbruiker, EFFACHTER, RECHT VAN OPSTALHOUDER OF BEZITTER VAN HET RECHT VAN GEbruik EN BEWOONING						

Volgsnummer.	FOLDE, GEHUUCHT of plaatselijke benaming. (Straat, gracht, enz.)	VERWIJZING NAAR				SOORT VAN EIGENDOM.	GROOTTE.	BELASTBARE OPBRENGST.			BEKNOPTE OMSCHRIJVING DER PLAATS GEHAD HEBBENDE VERANDEERINGEN.	AANWIJZING DER ARTIKELN EN VOLGNUMMERN VAN HET BEHOORT.						
		het kadastrale plan.		het register van overschrijving (hypotheek.)				On-gebouwd.	Gebouwd.	Waaruit getrokken.		Waar overgebracht.						
		Stadsk. Nummer van het perceel.	Deel.	Nummer.	Artikel.					Volgnummer.		Artikel.	Volgnummer.					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
1	Koninklaan 16	F 6869	2258	51	huis en erf	799	v	676	743	41928	Verkoop 10/494	1. JUN 1926	5741	4	13367	1		

Figuur 4

WieWasWie is te gebruiken om het gezin dat het huis bewoont in kaart te brengen. Met een genealogieprogramma zoals GensDataPro ziet dat er uit zoals in figuur 5.

Figuur 4

UITDAGING

Lijkt het je leuk om een huis te onderzoeken? Begin in deze donkere dagen eens daarmee. Gebruik alvast eens de (aanklikbare) websites uit dit artikel van het AGV, de Hilversumclubs, Delpher of probeer gewoon eens te googelen. Wie weet vind je ook allerlei aardige wetenswaardigheden om je huizenverhaal mee aan te kleden, zoals wie de architect is, enzovoorts.

Vergeet daarbij niet de webadressen van je bronnen in een bestandje te noteren. De bron van bv. het adresboek is [deze](#). En die van het Kadaster is (na inloggen) [hier](#) te vinden.

*Over Gooilust, Jagtlust en Hilverbeek: klik [hier](#) en over Sperwershof klik [hier](#). Eind 2025 is ook een artikel over Trompenburgh verschenen, dat binnenkort online beschikbaar komt. In 2026 zullen Boekesteijn en Schaepenburgh de reeks voorlopig voltooien.

Webadressen

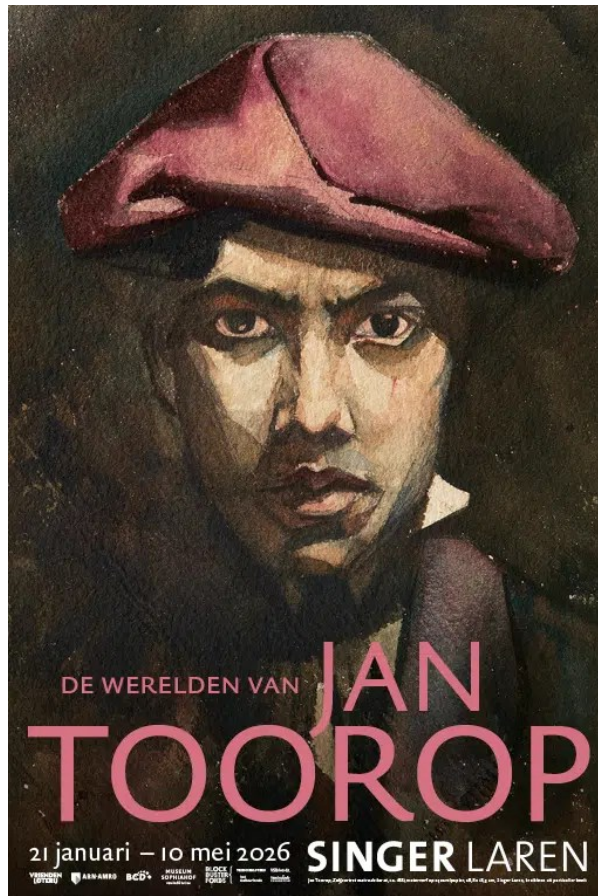
- <https://www.archiefgooienvechtstreek.nl/>
- <https://www.delpher.nl/>
- <https://www.wiewaswie.nl/nl/zoeken/>
- <https://hilversum.clubs.nl/>
- <https://zoeken.archiefgooienvechtstreek.nl/>
- <https://service10.kadaster.nl/iad/kdv/>

De Indische wortels van Jan Toorop

[Louis Heinsman]

Drie dagen voordat de NGV-afdeling Gooiland dit jaar een zeer succesvolle nieuwjaarsbijeenkomst had met een lezing van Kevin Felter over 'Indische Genealogie' (met spekkoek!), werd in het nabijgelegen museum 'Singer Laren' de zeer interessante tentoonstelling geopend over **'De werelden van Jan Toorop'**.

Deze laat voor het eerst zien hoe Toorop (1858-1928) zich zijn hele carrière expliciet heeft verhouden tot zijn Javaanse en Chinese wortels.

Of zoals het op de Singer-website wordt gesteld:

"Toorop verenigt verschillende culturele, sociale en geografische werelden in zich. Geboren op het Indonesische eiland Java, in de toenmalige kolonie Nederlands-Indië, groeit hij uit tot een grenzeloze wereldburger die in elke nieuwe omgeving een netwerk van gelijkgestemden om zich heen weet te verzamelen. Zijn jeugd op Java en Bangka vormt een belangrijke voedingsbodem voor zijn verbeelding en opent hem al vroeg voor diverse culturele invloeden. Ook de ontmoetingen met Chinese arbeidsmigranten op Bangka laten een blijvend spoor na in zijn denken en beeldtaal. Zelf vat hij dit treffend samen: 'Indië heeft heel véél voor mij betekend. Indië kan niet uit mij worden weggedacht. De grondslag van mijn werk is Oostersch.'
(...)

Toorop is behalve een kunstenaar van formaat ook een koloniaal migrant en een man van kleur. Zijn Indo-Europese achtergrond en uiterlijk zijn voor tijdgenoten onmiskenbaar.

Terwijl zijn succes groeit, wordt zijn identiteit in de kunstkritiek vaak verbonden met zowel fascinatie als racisme. In de loop van de tijd is Toorops afkomst naar de achtergrond verdwenen: hij wordt herleid tot een 'witte' Nederlandse kunstenaar, terwijl juist zijn Javaanse en ook Chinese wortels (aan moederskant) sleutels vormen tot het begrijpen van zijn werk."

'bureauonderzoek'

Als genealoog ben je dan geïnteresseerd hoe die wortels er dan precies uitzien.

Kevin Felter had al gewaarschuwd hoe lastig onderzoek in het voormalige Nederlands Indië kan zijn.

In de biografie van Toorop op de website <https://jantoorop.com> wordt erover gemeld:

"Jan Toorop werd geboren in 1858 in Poerworedjo (nu Purworejo), Midden-Java. Zijn vader, Christoffel Theodoor Toorop, was griffier, en zijn moeder, Maria Magdalena Cooke, was half Chinees en half Javaans. In 1863 verhuisde het gezin naar het eiland Banka, waar zijn vader administrateur werd bij een tinmijn."

Thijs Weststeijn meldt slechts dat hij werd geboren op Poerworedjo uit een Noors-Javaanse vader en een moeder van Chinese en Brits-Indische herkomst.

Wikipedia is al wat uitgebreider: *"Jan Toorops vader, Christoffel Theodoor Toorop ([Pekalongan](#), 3 december 1827 - [Buitenzorg](#), 6 november 1887) was tweemaal regeringsambtenaar (eerst griffier bij de [landraad Bagelen](#) en aan het eind van zijn loopbaan assistent-resident van [Samban](#)). Zijn moeder Maria Magdalena Cooke, geboren in [Pasuruan](#) op 21 juli 1837 en overleden in Buitenzorg op 2 juni 1892, was de dochter van de Engelse zeekapitein Edward Cooke en Maria Magdalena Wohlseifer, die van half-Chinese en half-Javaanse afkomst was."*

Een summier 'bureauonderzoek' levert ook slechts een beperkt resultaat op, zoals uit onderstaande kwartierstaat blijkt. Daarbij is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van op het internet beschikbare teksten en stambomen. Bij onze stamboomsprekuren waarschuwen we er altijd voor, dat die nuttige aanknopingspunten kunnen bieden, maar altijd gecheckt moeten worden aan de originele bronnen. Dat is hier dus niet gebeurd!

Vrijwel alle gevonden stambomen komen niet verder dan vier generaties.

Alleen Han Dehne weet daar via een overgrootvader van Jan Toorop nog drie generaties op Ceylon aan toe te voegen. Over de voorouders van Maria Magdalena Wohlseifer (ook Wolzeijver) zijn wel wat speculaties te vinden, maar geen echte gegevens.

Verder vond ik nog op Indisch4ever:

"Een Toorop heeft een stamboom opgesteld en hij vermoedde dat de naam Toorop een Engelse oorsprong heeft, afgeleid van de naam Thorpe.

Men gaat ervan uit de eerste Toorop uit Rotterdam kwam. Dat was Abraham Toorop.

In de scheepssoldijboeken en de landmonsterrollen van de VOC komen wij de naam Abraham Toorop uit Rotterdam tegen. Maar de naam Abraham Toorop komt zowel in de DTB's van Rotterdam als andere steden niet voor, helaas!

Abraham Toorop scheepte in op het schip de "Amstelveen" als bemanningslid met als functie busschieter (kanonnier). Het schip vertrok op 05-05-1762 vanuit Texel richting Batavia in Nederlands Indië.

Jan, de schilder, was een achterkleinkind van Abraham. Niks Noors ."

Vandaar dus hieronder een zeer voorlopige en onvolledige kwartierstaat van Jan Toorop. Graag aanvullingen en onderbouwingen!

Kwartierstaat van Johannes Theodoor (Jan) Toorop

Generatie 1 (proband)

1 Johannes Theodoor (Jan) Toorop, geboren op 20-10-1858 in Poerworedjo (Java, Ned. Indië). Johannes is overleden op 03-03-1928 in 's-Gravenhage, 69 jaar oud. Johannes trouwde, 27 jaar oud, op 01-06-1886 in Kenley (Sussex, UK) met **Annie Josephine Hall**, 26 jaar oud. Annie is geboren op 28-03-1860 in Sligo (IRL), dochter van James Hall en Annie Wood. Annie is overleden op 10-01-1929 in 's-Gravenhage, 68 jaar oud.

Generatie 2 (ouders)

2 Christoffel Theodoor Toorop, geboren op 03-12-1827 in Pekalongan (Java, Ned. Indië).

Christoffel is overleden op 06-11-1887 in Buitenzorg (Java, Ned. Indië), 59 jaar oud.

Hij trouwde, 26 jaar oud, op 24-02-1854 in Pekalongan (Java, Ned. Indië) met de 16-jarige

3 Maria Magdalena Cooke, geboren op 21-07-1837 in Pasoeroean (Java, Ned. Indië). Maria is overleden op 02-06-1892 in Buitenzorg (Java, Ned. Indië), 54 jaar oud.

Generatie 3 (grootouders)

4 Anthony Abraham Toorop, geboren omstreeks 1786 in Japara (Java, Ned. Indië). Anthony is overleden op 10-06-1836 in Pekalongan (Java, Ned. Indië), ongeveer 50 jaar oud. Anthony trouwde (1) met Dorothea Beatha Hulsthoof

(2) met Joana van Bronckhorst

(3) ongeveer 29 jaar oud, op 10-04-1815 in Semarang (Java, Ned. Indië) met de 15 of 16-jarige

5 Johanna Theodora Margaretha Frasz, geboren in 1799 in Colombo (Ceylon). Johanna is overleden op 19-02-1831 in Pekalongan (Java, Ned. Indië), 31 of 32 jaar oud.

6 Edward Cooke, geboren omstreeks 1791 in Wales (UK). Edward is overleden op 24-01-1847 in Banjoemas (Java, Ned. Indië), ongeveer 56 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 39 jaar oud, op 17-03-1830 in Soerabaja (Java, Ned. Indië) met

7 Maria Magdalena Wohlseifer (Wolzeijver). Maria is overleden op 15-09-1852 in Kalie-Bagor (Java, Ned. Indië).

Generatie 4 (overgrootouders)

8 Abraham Toorop. Abraham is overleden op 08-11-1791 in Pekalongan (Java, Ned. Indië).

Hij trouwde met

9 Sarie.

10 Philip Christiaan Frasz, geboren omstreeks 1744 in Colombo (Ceylon).

Hij trouwde met

11 Susanna Margaretha Dexmer, geboren in Colombo (Ceylon).

Generatie 5 (betovergrootouders)

20 Nicolaas Cornelis Fransz, geboren op 04-10-1827 in Colombo (Ceylon). Nicolaas is overleden op

18-07-1753 in Colombo (Ceylon).

Hij trouwde op 24-10-1742 in Colombo (Ceylon) met de 15-jarige

21 Johanna Maria de Vos, geboren op 09-10-1727 in Colombo (Ceylon). Zij is gedoopt op 23-11-1727 in Colombo (Ceylon). Johanna is overleden op 17-07-1753 in Colombo (Ceylon), 25 jaar oud.

Generatie 6 (oudouders)

42 Pieter de Vos, geboren op 01-09-1698 in Colombo (Ceylon). Hij is gedoopt op 27-12-1698 in Colombo (Ceylon). Pieter is overleden op 06-03-1734 in Colombo (Ceylon), 35 jaar oud. Pieter is weduwnaar van Jubica de LÓrme. (1705-1725), met wie hij trouwde (1), 26 jaar oud, op 15-10-1724 in Colombo (Ceylon).

Hij trouwde (2), 28 jaar oud, op 28-10-1726 in Colombo (Ceylon) met de 27-jarige

43 Christina Polnitz, geboren op 01-04-1699 in Colombo (Ceylon). Zij is gedoopt op 05-04-1699 in Colombo (Ceylon). Christina is overleden op 17-03-1750 in Colombo (Ceylon), 50 jaar oud.

Generatie 7 (oudgrootouders)

84 Olivier de Vos, geboren op 13-02-1653 in Brugge (B). Olivier is overleden in 1699 in Colombo (Ceylon), 45 of 46 jaar oud.

Hij trouwde, 38 jaar oud, op 13-05-1691 in Colombo (Ceylon) met

85 Johanna Melgers, geboren in Colombo (Ceylon).

86 Herman Jansz Polsnitz.

Hij trouwde op 09-04-1693 in Colombo (Ceylon) met

87 Maria Rodriquez, geboren in Colombo (Ceylon).

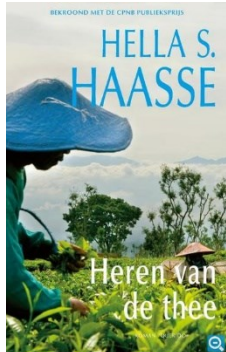
Bronnen:

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Jan_Toorop
- <https://jantoorop.com>
- Thijs Weststeijn, 'De Indische wortels van het Nederlandse modernisme', [De Academische Boekengids 71 \(2008\)](#)
- Frank Rijckaert, 'Kwartierstaat Rik Fernhout', <https://rijckaertdeboer.nl/kwartierstaten/Fernhout,%20Rik.pdf>
- Klaas Boerstra: 'Stamboom Boerstra' (<https://www.genealogieonline.nl/stamboom-boerstra>)
- Han Dehne, 'Stamboomgegevens Dehne' (<https://www.genealogieonline.nl/stamboomgegevens-dehne>)
- Rik Köhler, 'Stamboom Köhler' (https://www.genealogieonline.nl/stamboom_kohler)
- Rik Köhler, 'Familybusiness Köhler & Swensen' (<https://gw.geneanet.org/rikkohler>)
- Annelies Roskam Olgers, Stamboom Roskam - van Rouveroy van Nieuwaal (<https://www.genealogieonline.nl/stamboom-roskam-van-rouveroy-van-nieuwaal>)
- <https://indonesischearchipel.wordpress.com/2014/09/17/jan-toorop-kunstschilder/>
- <https://indisch4ever.nu/2014/11/27/studiedag-nederlands-indie-in-kunst-en-vormgeving-rond-1900>
- <https://indisch4ever.nu/2016/05/24/hoe-indisch-was-toorop>

Literatuur & Genealogie Heren van de thee door Hella S. Haasse

[Dik Jager]

Inleiding

Figuur 1 © 1992 Uitgeverij Querido

Het jaar 2026 begint voor de afdeling Gooiland met een lezing over Indische Genealogie (inclusief spekkook). Het lijkt me aardig om weer eens een roman te bespreken die in Nederlands-Indië speelt. In de Gooise Sporen van december 2024 is de Haags-Indische roman *Van oude mensen ...* van Louis Couperus behandeld. Nog een keer lezen? Je vindt het artikel [hier](#). 'Heren van de thee' van Hella Haasse uit 1992 gaat over Nederlandse theeplanters op Java in de tweede helft van de 19de eeuw (Figuur 1).

Vlak na de Franse tijd zoekt een aantal families uit Twente hun geluk in Indië. De pater familias luitenant-kolonel Albert van der Hucht sterft op 49-jarige leeftijd in 1812 bij de terugtrekking van het Franse leger uit Moskou. Zijn vrouw krijgt hun laatste kind Guillaume na zijn overlijden, terwijl de oudste zoons in Franse krijgsdienst sneuvelen (figuur 2). Hella Haasse put uit de SITFA: de Stichting Indisch Thee- en Familie Archief. Deze beheert o.a. de honderden brieven die de familie Van der Hucht en andere aangetrouwde families elkaar schreven. De schrijfster gebruikt deze documenten en gesprekken met nog levende familieleden om 'Heren van de thee' te schrijven. Veel is dus biografisch, maar de gevoelens en sommige dagboekfragmenten komen uit de koker van Hella Haasse. Omdat het een roman is, ontbreken de (familie)foto's. In dit artikel krijgen de optredende personen zo veel mogelijk een gezicht.

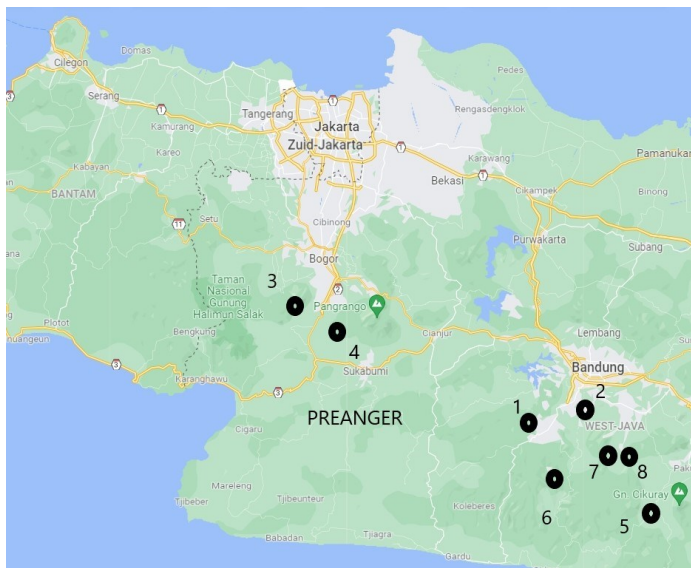
Figuur 2 Het gezin Van der Hucht

Twee heren uit de Nederlandse (literatuur)geschiedenis zijn verwant aan de hoofdpersoon en zijn vrouw in dit boek: de maarschalk Daendels en de schrijver Multatuli.

De Preanger

Met drie schepen vertrekken 33 familieleden en aangetrouwden in de periode 1844-1845 naar West-Java. De eerste boot vertrekt onder leiding van kapitein Guillaume van der Hucht, die zich verder Willem laat noemen..

Willem neemt zijn vrouw Jannetje en drie dochttertjes mee, evenals haar broer Cornelis en zijn zus Jeanette (figuur 4). Zijn andere zus Alexandrine is met haar gezin ook aan boord (figuur 6) . Enkele maanden later scheept ook zijn broer Jan Pieter zich met vrouw en acht kinderen in. Ze gaan naar het bergachtige deel in het zuiden van West-Java: de Preanger. Daar ligt al een aantal koffieplantages; de families gaan over op thee en kina (kinine). Zij stichten als eerste de plantage Parakan Salak, vlak onder Buitenzorg (Bogor). Zie figuur 3 stip 3.

1 Gamboeng	(Rudolf K. Jr. 1873)
2 Ardjasari	(Rudolf K. Sr. 1869)
3 Parakan	(Willem v.d. H. 1844)
4 Sinagar	(Adriaan H. & Eduard K. 1865)
5 Waspada	(Karel H. 1865)
6 Malabar	(Rudolf K. Jr. 1890)
7 Taloen	(Rudolf K. Jr. 1902)
8 Negla	(Rudolf K. Jr. 1899)

Figuur 3 De Preanger en enkele plantages

De hoofdpersoon en de zeven families

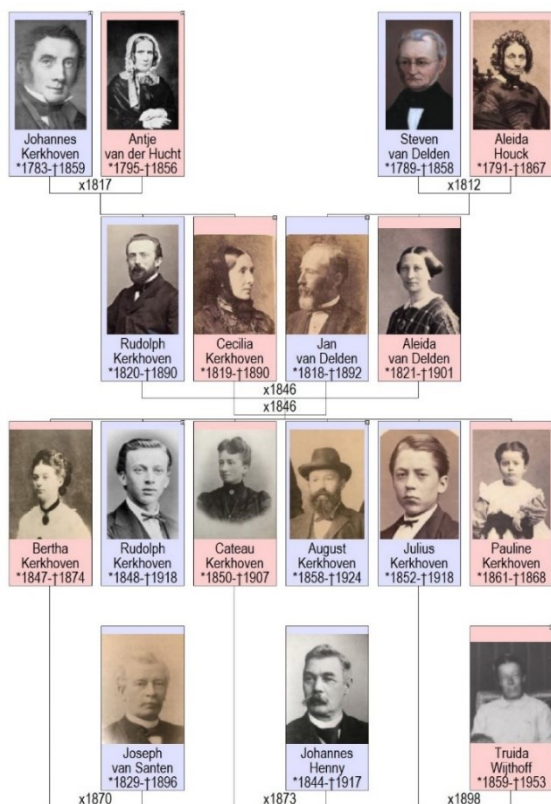
De hoofdpersoon van dit boek is Rudolph Eduard Kerkhoven, in het boek Rudolf genoemd. Zowel hij, als zijn vader (Rudolf Sr.) en zijn oudste zoon (Ru) delen dezelfde voornaam. Ik houd in de tekst de schrijfwijze in het boek aan. In de geneagrammen en in de fragment-genealogieën staan de officiële namen uit de Burgerlijke Stand.

Het geslacht Kerkhoven heeft relaties met de families Van der Hucht, Van Motman, Pen, Holle, Bosscha en Berg. Binnen deze families komen regelmatig dubbelhuwelijken voor. Zo trouwen twee broers Kerkhoven met twee zussen Van der Hucht. Een broer en zus Pen uit Eemnes trouwen met een zus en broer Van der Hucht. Zie figuur 4. In de figuren 5, 6 en 7 staan nog drie van dit soort huwelijken.

Figuur 4 Twee dubbelhuwelijken

Inhoud van het boek

Figuur 5 Het gezin Kerkhoven-van Delden en het derde dubbelhuwelijk

Gamboeng, de eerste dag 1 januari 1873

'Hier' is het eerste woord van een nog naamloze man, de hoofdpersoon van deze roman. Hij bekijkt op Nieuwjaarsdag 1873 de door hem gepachte oude koffieplantage Gamboeng (figuur 3 stip 1). Hij wil daar een theeplantage van maken.

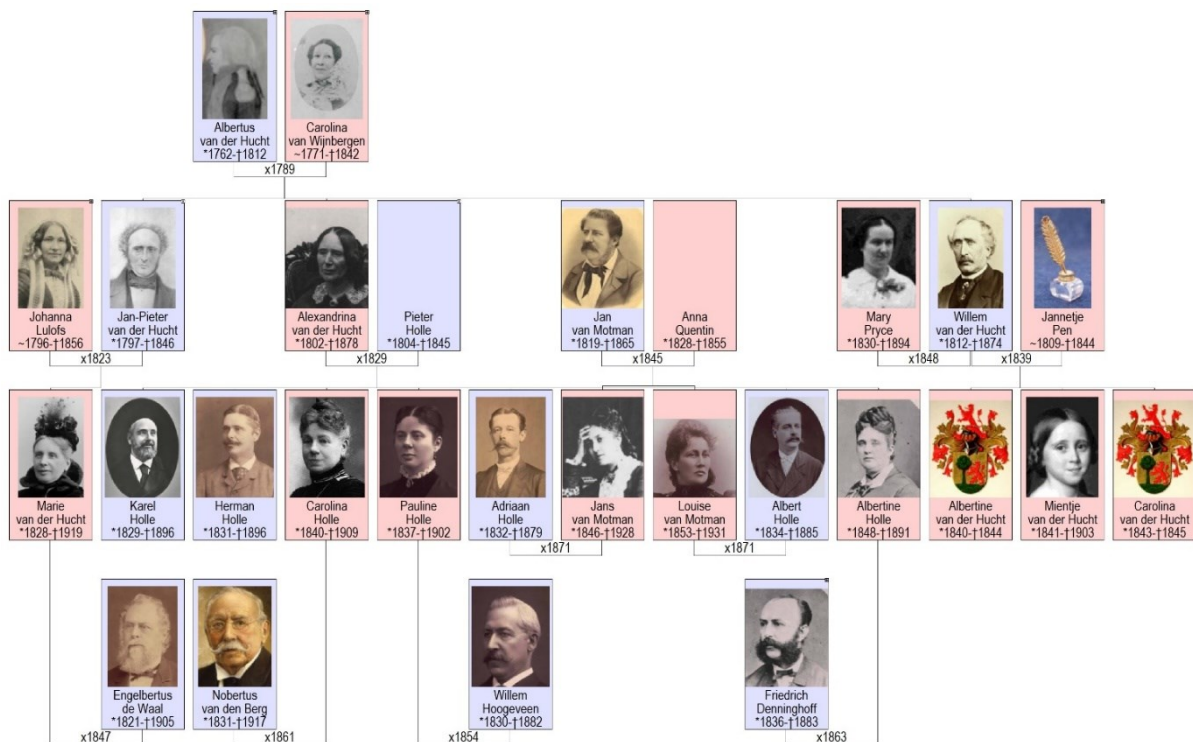
Taferelen van voorbereiding 1869-1873

Dit is het langste hoofdstuk; 'voorbereiding' slaat niet op de reis naar Indië, maar op 'de eerste dag'.

Rudolfs ouders (figuur 5) zijn met vier kinderen in 1867 hun familieleden gevolgd. Zij pachten voor 20 jaar de plantage Ardjasari (figuur 3 stip 2). Rudolf en zijn broer Julius blijven voor hun studie in Nederland. Rudolf houdt als oudere broer Julius in de gaten. Deze vindt hem achterbaks, hard, bemoeiziek en streng. Binnen een jaar overlijdt ver weg hun jongste zusje Paulientje. Na zijn afstuderen als technicus wil Rudolf zo snel mogelijk naar Indië. Zijn vader wil dat hij zich nog een tijd

bekwaamt in praktische technieken bij een stoomwerktuigen-fabriek in Amsterdam. Oudoom Willem van der Hucht is weer terug in Nederland. Rudolf brengt hem een bezoek en verneemt veel over Indië. Willem is bevriend geraakt met Eduard Douwes Dekker, die met een achternchtje van hem trouwt. Willem heeft zijn plantages Parakan en Sinagar

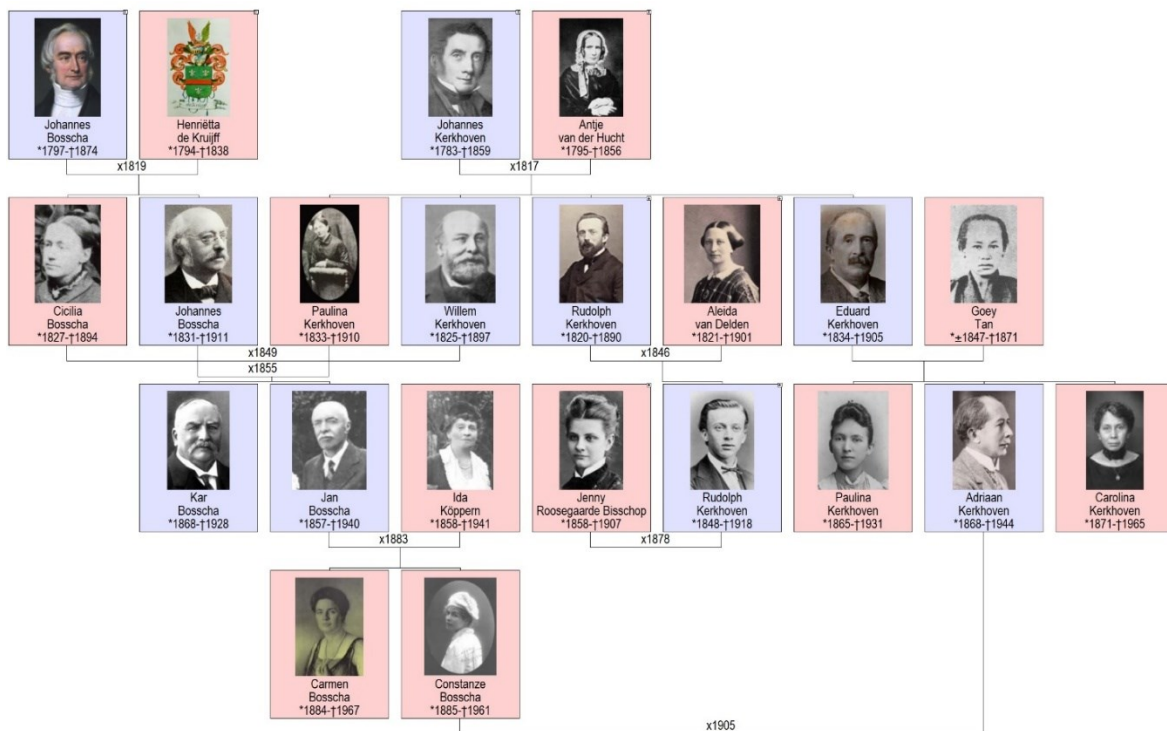
(figuur 3 stip 3 en 4) overgedragen aan Eduard Kerkhoven, een oom van Rudolf en aan twee neven, Karel en Adriaan Holle (figuur 6). Met oom Eduard is iets geheimzinnigs aan de hand, iets met een niet-Nederlandse vrouw. In Indië verloor Willem zijn eerste vrouw en twee kinderen (figuur 6). Rudolf hoort over de invloed die leden van zijn familie hebben in politiek en bankwezen. De minister van Indische Zaken Engelbertus de Waal is een neef van Willem (figuur 6).

Figuur 6 Willem en Jan Pieter van der Hucht en de familie Holle (dubbelhuwelijk nummer vier)

Rudolfs oudste zus Bertha trouwt in 1870 met Joseph van Santen, de latere directeur van de Nederlands-Indische Handelsbank. Broer August komt in Nederland bij zijn oom en tante Bosscha-Kerkhoven in huis. In de familie Kerkhoven is (alweer) een dubbelhuwelijk geweest met de familie Bosscha (figuur 7). Twee jongere neven Bosscha komen later naar Indië toe. Eindelijk kan Rudolf in 1871 op weg naar Java.

Na zijn aankomst in Batavia brengt Joseph hem bij zijn zussen Bertha en Cateau. Dan blijkt het niet de bedoeling dat Rudolf bij zijn vader assistent zal worden. Hij moet zich eerst inwerken bij zijn oom Eduard op Sinagar. Dat steekt hem. Bij zijn oudtante Alexandrina Holle-van der Hucht en een aantal van haar kinderen eet hij zijn eerste uitgebreide rijsttafel. Multatuli is ook daar gespreksonderwerp. Het Indische eten kan Rudolf niet bekoren. Met Herman Holle gaat hij naar diens broer Adriaan in Parakan Salak. Hij komt langs de botanische tuinen van Buitenzorg die hij graag wil bezoeken. Op de plantage ontmoet hij oom Eduard en twee andere broers Holle: Albert en Karel. De laatste is contractant van de plantage Waspada (figuur 3 stip 5).

Figuur 7 Oom Eduard en de ooms en tantes Bosscha; het vijfde dubbelhuwelijk

Figuur 8 Een 19de eeuwse rebab

Rudolf leert de eerste beginselen van de theeteelt. Met zijn oom Eduard vertrekt Rudolf naar Sinagar en ontmoet daar diens twee erkende kinderen bij zijn Chinese vrouw (figuur 7). . Adriaan Holle is zelf half Indisch geworden. Hij is bevriend met een imam en speelt niet onverdienstelijk de rebab in het gamelanorkest (figuur 8). Daarna ziet hij eindelijk zijn ouders in Ardjasari. Hij vervangt Eduard tijdens diens afwezigheid. Op Ardjasari neemt zijn vader een nieuwe plaatsvervanger aan en passeert opnieuw zijn oudste zoon. Zus Cateau trouwt ondertussen met Joan Henny, advocaat in Batavia. Tenslotte gaat Rudolf naar Soerabaja om administrateur van een tabaksplantage te worden. Hij ervaart een groot verschil tussen thee- en tabakscultuur.

De ontginning 1873-1876

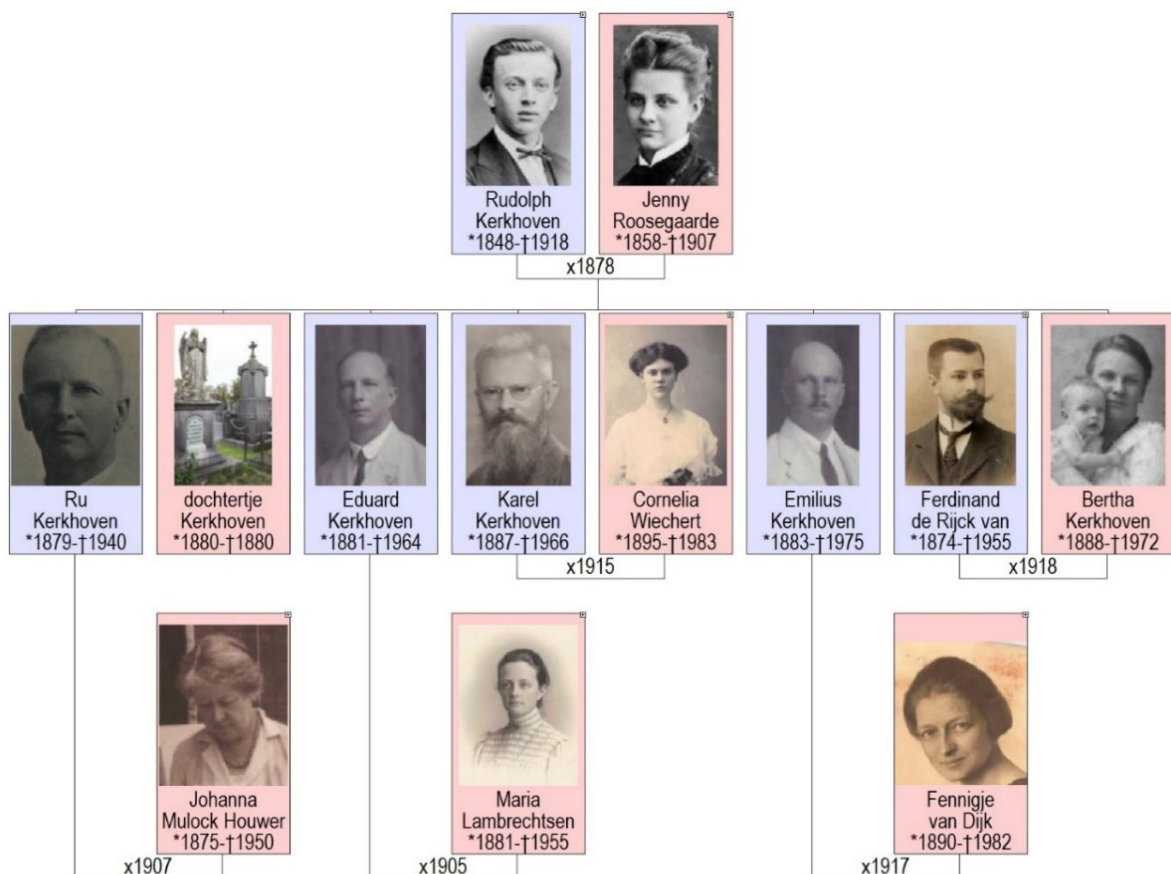
Rudolf pacht Gamboeng en begint met een proeftuin. Hij leert Soendanees en onderhandelt over het salaris met zijn huispersoneel. Hij went er aan om de baas te zijn en dwingt respect af als hij een gevlekte panter doodt. Zijn vader helpt met de aanvraag om Gamboeng te mogen pachten, zijn zwager Van Santen neemt, evenals oom Eduard ook aandelen in de plantage. Bertha overlijdt bij de geboorte van hun derde kind. Zus Cateau en Joan Henny nemen de drie halfwezen in huis. Rudolf denkt na over een relatie met een half Indisch meisje, maar besluit er vanaf te zien. Naast thee begint hij ook aan de kina-teelt.

Het paar 1873-1879

Een vriendin van Cateau is de 17-jarige Jenny Roosegaarde Bisschop. Haar moeder is de kleindochter van gouverneur-generaal Daendels. De karaktereigenschappen van deze man lijken dominant in de familie. Zwager Henny wil dat zwager Van Santen zijn drie kinderen mee naar Holland neemt. Jenny en Rudolf schrijven elkaar via Cateau. Jenny's vader is sceptisch over de vrijerij van zijn dochter met Rudolf.

Het gezin 1879-1907

Het eerste kind van Rudolf en Jenny is weer een Rudolf (Ru). Meer kinderen volgen (figuur 9). Gezondheidsklachten nopen Rudolfs ouders terug te keren naar Nederland, vergezeld door schoonzoon Van Santen en diens twee oudste kinderen. Broer August neemt Ardjasari over: Rudolf voelt zich (weer) gepasseerd. Bovendien breekt er veepest uit. Een 7de maands dochttertje wordt levenloos geboren en begraven onder de hoge bomen aan de rand van het oerwoud. August wordt verliefd op Jenny's zus Marie. Dit zorgt ook voor wrijving tussen deze broers Kerkhoven, terwijl de broers van Jenny zich in Nederland vreemd gedragen. Joan Henny bemoeit zich tot ergernis van Rudolf steeds meer met de gang van zaken op Gamboeng, hij bezit immers aandelen.

Figuur 9 Het gezin Kerkhoven-Roosegaarde Bisschop

Rudolf zet zich af tegen wat hij als mondain beschouwt. Hij eet geen varkensvlees en drinkt geen alcohol. Cateau en Joan Henny vertrekken naar het moederland. Indonesië wordt opgeschrikt door de uitbarsting van de vulkaan Krakatau. Jenny is ontevreden als ze na haar bezoek aan Batavia de vergelijking trekt met het afgelegen Gamboeng.

De thee-opbrengsten op de veiling en de koffie en kina als bijproduct stemmen tot tevredenheid. Rudolfs neef Ru Bosscha (meestal Kar genoemd naar zijn initialen, zie figuur 7) werkt bij oom Eduard. Karel Holle beveelt hem bij Rudolf aan; hij verkoopt zelf Waspada.

Het laatste kind van Jenny en Rudolf is eindelijk een meisje: Bertha. Twee jaar later overlijdt Rudolfs vader in Nederland. Er komen problemen met de financiële afwikkeling. Rudolf voelt zich weer achtergesteld. Marie komt na een kort verblijf in Nederland weer terug. Tussen haar en August wordt het toch niets. Zij trouwt tenslotte met de tabaksplanter Herman Udo de Haes. De oudste kinderen hebben op Gamboeng een fijne jeugd gehad. Er kwamen veel ooms langs (Kar, Eduard, Frits, August, Julius en Herman Udo) die voor reuring zorgen. Jenny brengt de oudste twee kinderen (Ru en Edu) bij Cateau en Joan Henny; zij reist vervolgens door Nederland en Italië. Rudolf voelt zich door Joan Henny benadeeld en haalt zijn kinderen na meer dan drie jaar daar weg. Daardoor krijgt hij ook ruzie met broer Julius. Rudolf kan steeds beter opschieten van Joseph van Santen, maar die sterft onverwacht.

Rudolf pacht een nieuwe plantage Malabar (stip 6 in figuur 3) en plaatst daar neef Kar Bosscha als administrateur (figuur 7). In 1899 koopt hij een volgende plantage Negla (stip 8 in figuur 3). Deze komt onder leiding van zoon Karel. Tenslotte verwerft hij in 1902 plantage Taloen (stip 7 in figuur 3) met neef Jan Bosscha als administrateur (figuur 7). Achternicht Carmen Bosscha, een dochter van Jan, bezoekt Gamboeng in 1902 en doet daarvan verslag in haar memoires (figuur 7). In 1904 komt zoon Ru terug uit Nederland. Rudolf heeft nog steeds ruzie met Joan Henny (nu tweede kamerlid en lid van de Raad van State). Na het bezoek aan Europa is Jenny's persoonlijkheid veranderd. Zoon Ru vertrekt naar plantage Malabar en dochter Bertha helpt haar moeder zo veel mogelijk. Niet veel later komt Jenny door het innemen van vergif om het leven.

Gamboeng, de laatste dag 1 februari 1918

Dit laatste hoofdstukje is het spiegelbeeld van het eerste. Rudolf bezoekt het graf van zijn eerste dochttertje en dat van Jenny, beiden dus begraven onder de hoge bomen aan de rand van het oerwoud. Het boek eindigt met het beginwoord: 'Hier.'

Het karakter van Rudolf heeft volgens de familie veel negatieve kanten (hard, betweterig, inhalig) en dat spoort niet met het beeld dat hij over zich zelf heeft. Hij heeft met iedereen het goede voor, maar wel volgens zijn eigen typisch Hollandse principes: eigenwijs, zuinig en hardwerkend.

Gezinsblad Rudolph en Jenny Kerkhoven

Ir. **Rudolph Eduard Kerkhoven**, zn. van Mr. Rudolph Albertus Kerkhoven (vervener, inspecteur van het onderwijs, theeplanter op Ardjasari)) en Aleida Catharina van Delden, geb. te Avereest op 9 okt 1848, technoloog, theeplanter op Gamboeng, ovl. te Bandoeng [jv, ldn] op 10 mei 1918.

tr. te Batavia [jv, ldn] op 19 okt 1878

met **Jenny Elisabeth Henriette Roosegaarde Bisschop**, dr. van Mr. Philippus Johannes

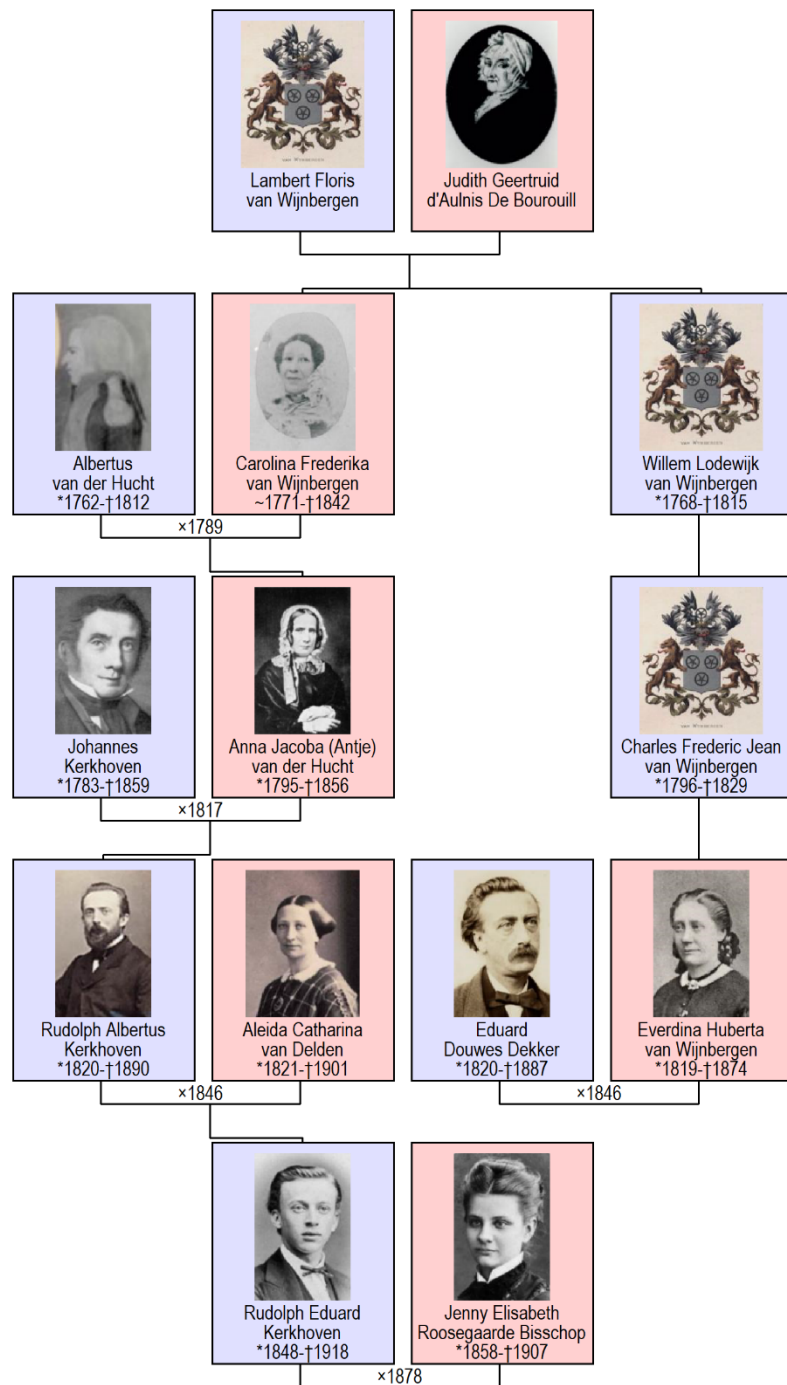
Roosegaarde Bisschop (rechter, vicepresident Hooggerechtshof in Batavia, RONL) en Aleida Elisabeth Reiniera (Betsy) Daendels, geb. te Semarang [jt, ldn] op 27 nov 1858, ovl. te Gamboeng [jv, ldn] op 12 sep 1907.

Uit dit huwelijk:

1. **Rudolf Albert (Ru) Kerkhoven**, geb. te Ardjasari [jv, ldn] op 27 aug 1879, ovl. te 's-Gravendeel op 6 feb 1940, tr. te Bandoeng [jv, ldn] op 2 nov 1907 met **Johanna Cornelia Mulock Houwer**, dr. van Johan Cornelis Mulock Houwer en Sophia Elisabeth Wijnstroom, geb. te Soerabaya [jv, ldn] op 3 okt 1875, ovl. te 's-Gravenhage op 20 mrt 1950.
2. **dochttertje Kerkhoven**, geb. en ovl. te Bandoeng [jv, ldn] op 16 nov 1880.
3. **Eduard Silvester Kerkhoven**, geb. te Gamboeng [jv, ldn] op 7 dec 1881, ingenieur op 14 sep 1905, ovl. te Amsterdam op 28 apr 1964, tr. te Hilversum op 14 sep 1905 met **Maria Madelaine Lambrechtsen**, dr. van Constant Lodewijk Marius Lambrechtsen en Anna Vaillant, geb. te Delft op 20 jun 1881, ovl. aldaar op 2 jan 1955.
4. **Emilius Hubertus Kerkhoven**, geb. te Gamboeng [jv, ldn] op 9 okt 1883, ovl. te 's-Gravenhage op 31 jan 1975, tr. te Bandoeng [jv, ldn] op 10 mei 1917 met **Fennigje Justine Pauline van Dijk**, dr. van Henri Engel van Dijk en Fennigje Bangert, geb. te Soekaboemi op 7 jul 1890, ovl. te Warnsveld op 2 nov 1982.
5. **Ir. Karel Felix Kerkhoven**, geb. te Gamboeng [jv, ldn] op 23 apr 1887, ovl. te 's-Gravenhage op 13 mrt 1966, tr. te Bandoeng [jv, ldn] op 10 jun 1915 met **Cornelia Wiechert**, dr. van Johann Heinrich Erdmann Wiechert (koopman) en Jacoba Charlotte Campbell, geb. te Nieuwer-Amstel op 15 feb 1895, ovl. te Leiden op 3 nov 1983.
6. **Bertha Elisabeth Kerkhoven**, geb. te Gamboeng [jv, ldn] op 19 jun 1888, ovl. te Baarn op 23 sep 1972, tr. te Batavia [jv, ldn] op 3 dec 1918 met Mr. **Ferdinand Maximiliaan Paul de Rijck van der Gracht**, zn. van Franciscus Willebrordus de Rijck van der Gracht en Fanny Emelie Blavet, geb. te Soerabaya [jv, ldn] op 12 mrt 1874, pres. Hooggerechtshof in Batavia, ovl. te Amsterdam op 28 sep 1955.

Multatuli

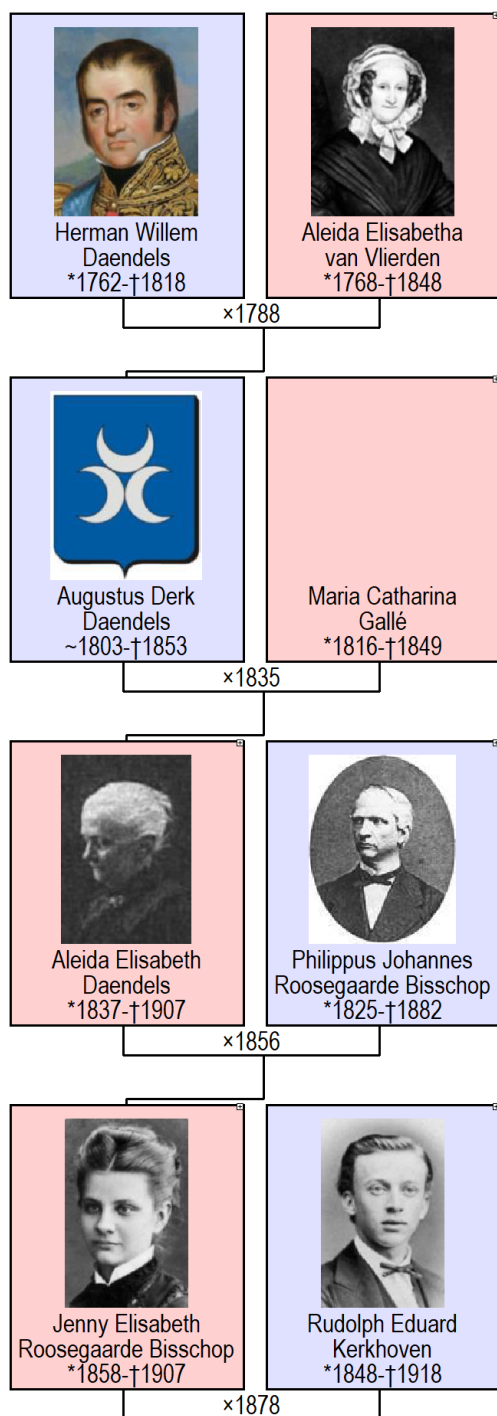
Eduard Douwes Dekker komt als ambtenaar in Nederlands-Indië terecht. Hij raakt bevriend met Willem van der Hucht en trouwt in Tijandjur met Baronesse Tine van Wijnbergen. Haar grootvader en de moeder van Willem zijn broer en zus (figuur 10). Eduard is erg begaan met het lot van de inlanders, getuige natuurlijk zijn 'Max Havelaar'. Willem is sceptisch over de beweegredenen van Multatuli en verdenkt hem ervan een gemakkelijk leventje te willen leiden met het kapitaal van de familie Van Wijnbergen achter zich. Karel Holle kan het goed met de schrijver vinden: Multatuli zou keizer worden van Indië en hij de Ratoe Adil (vorst-verlosser) om zo de onrechtvaardige behandeling van de Javanen te stoppen.

Figuur 10 Rudolph Kerkhoven en Multatuli

Daendels

Gouverneur-generaal Herman Willem Daendels is de grootvader van de moeder van Jenny. Deze houwdegen is niet bepaald geliefd bij de bevolking, mede het onder zijn bewind aanleggen van de grote Postweg. De aanleg kost honderden inlanders het leven. Dit straalt af op zijn afstammelingen.

Figuur 11 Jenny Roosegaarde Bisschop en Daendels

De auteur

Hélène Serafia Haasse, roepnaam Hella, is de dochter van de financieel inspecteur Willem Hendrik Haasse en de concertpianiste Katharine Diehm Winzenhöler (figuur 12). Haar ouders hebben elkaar in Indië ontmoet. Na de geboorte van Hella volgt nog een zoon Wim. Aan hem is het boek 'Heren van de thee' opgedragen.

Jenny's grootvader Augustus was het 13de kind in 15 jaar van Herman en zijn vrouw Aleida Elisabeth Reiniera van Vlierden. De tweede vrouw van Augustus, Petronella is Egberta Bisschop, een achternicht van zijn schoonzoon Philippus Roosegaarde Bisschop. Jenny's moeder Betsy is naar haar grootmoeder vernoemd. Ook Betsy krijgt 13 kinderen. Zie figuur 11.

Trivia

Neef *Adriaan Kerkhoven*, zoon van oom Eduard, trouwt in 1905 met de 17-jaar jongere Constanze Bosscha, dochter van neef Jan Bosscha (figuur 7).

Neef *Kar Bosscha* is in 1920 tot ereburger van Bandoeng benoemd. Hij ligt begraven in een praalgraf op zijn plantage Malabar. Hij liet bij zijn overlijden het grote bedrag van 50.000 gulden na aan de gemeente Bandoeng, om te besteden aan liefdadigheid.

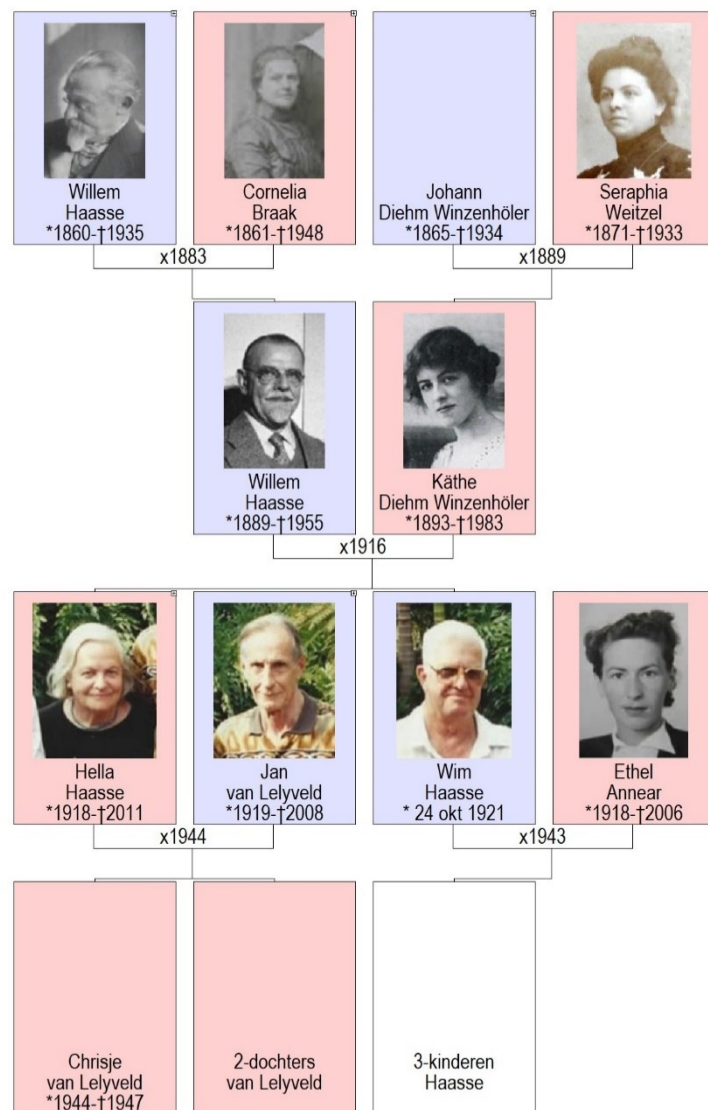
Na de onafhankelijkheid van Indonesië heeft deze gemeente een straat naar hem genoemd: de Jalan Bosscha en heeft de gemeente Lembang besloten de door hem gestichte sterrenwacht Bosscha te blijven noemen. Er staat bij de sterrenwacht een monument met zijn naam. In 2007 is de planetoïde (11431) Karelbosscha naar hem vernoemd.

Indië speelt een belangrijke rol in het leven van Hella. Zij wordt daar in 1918 geboren, vertrekt in 1919 korte tijd naar Nederland om in 1922 terug te gaan naar Indië. Haar moeder wordt ziek en gaat in 1925 naar Davos om te kuren. Vader blijft in Indië, de twee kinderen gaan dat jaar naar Baarn. Het hele gezin keert in 1928 terug naar Indië. Hella blijft daar 10 jaar afgezien van een halfjaar verlof in 1935. Vanaf 1938 gaat zij in Amsterdam studeren. Door de oorlog, ziet zij pas eind 1946 haar ouders weer. Twee jaar eerder is ze getrouwd met Jan van Lelyveld. Hella debuteert in 1948 met de novelle *Oeroeg* die ook in Indië speelt. Naast historische romans zoals *Het woud der verwachting*, *Het geheim van Appeltern* en *Mevrouw Bentinck* schrijft ze nog tientallen andere werken. Voor haar complete bibliografie klik [hier](#). De vader van Hella schrijft na 1950 onder het pseudoniem *W. H. van Eemlandt* een aantal detectives, waarvan enkele verfilmd worden.

Uit Amsterdamse

politierapporten blijkt dat op 12

maart 1941 de student *Johannes van Lelyveld* melding doet van diefstal van een damestas met inhoud namens zijn vriendin Helena Serafia Haase (figuur 13).

Figuur 12 De omgeving van Hella Haase

A.v. Broekhoven. 12/0
diefstal
Johannes van Lelyveld, oud 22 jaar, woont J.W. Brouwerstraat te Batavia 2 februari 1918, zonder beroep, woont Singel No. 301, te Amsterdam, aangifte van vermissing van een damestas inh. f. 20.- en een Stamkaart, benevens een Ned. Paspoort. genoemde tasch is achtergebleven in de tram van Lyn 1, op Zaterdag 8 Maart 1941, nam. 4 uur, aankomst C.S., alhier. een vermoeden.

Figuur 13 Amsterdam Politierapporten '40-'45, archiefnummer 5225, inventarisnummer 7007

Bronnen en dank

- Nelleke Noordervliet: Brieven van de thee
- Stichting Indisch Thee- en Familie Archief
- C.C. Erdbrink-Bosscha: Carmen Java, herinneringen 1904 - 1920
- Begin 2022 verscheen er een biografie van Hella Haasse 'Leven in de verbeelding' door Aleid Truiens.
- Dit artikel verscheen in gewijzigde vorm in De Twee Kwartieren, tijdschrift van de afdeling Kempen- en Peelland.
- Dank aan Swanica Bergsma voor de welwillende introductie bij de SITFA, en speciaal aan Wijnt van Asselt voor het grote aantal portretten dat zij voor mij uit de archieven van de SITFA opzocht.

Onderwerpen voor lezingen – geef ons een tip!!

Het afdelingsbestuur is altijd op zoek naar voor lezingen geschikte onderwerpen en bijbehorende sprekers. Wij kunnen ons voorstellen dat onze leden ook wel eens een idee in die richting hebben. Meld ze svp bij secretaris-goi@ngv.nl

Kopij Gooise Sporen

Het volgende nummer van Gooise Sporen verschijnt half juni 2026. Kopij voor dat nummer mag je vóór eind mei sturen naar de redactie: redactie-goi@ngv.nl
Daarbij kun je denken aan bijzondere vondsten in een archief, moeizame en al of niet succesvolle zoektochten naar informatie over specifieke voorouders of een verhaal bij een bijzondere foto. Kortom, iets waarvan je je mede-genealogen deelgenoot wilt maken.

Evenementen in 2026

Voor al onze activiteiten kijk in de afdelingsagenda:
ngv-afdelingen.nl/goi/agenda

Voor alle landelijke NGV cursussen en evenementen kijk op: ngv.nl/academie

Ledenaantal

Het ledenaantal bedraagt: 140

Colofon

Nederlandse Genealogische Vereniging. Opgericht 1 juli 1946.

Correspondentieadres: NGV, Postbus 50, 3980 CB, Bunnik

Bibliotheek en andere diensten: Kosterijland 3, 3981 AJ, Bunnik

Openingstijden: 1e en 3e donderdag van de maand van 10:00-16:00 uur op afspraak.

Afdeling Gooiland. Opgericht 30 maart 1949.

De afdeling omvat de gemeenten met de postcodes: 1200 t/m 1279, 1400 t/m 1419 en 3630 t/m 3639.

Dit zijn de (deel)gemeenten Hilversum, Loosdrecht, Kortenhoef, 's-Graveland, Ankeveen, Laren, Blaricum, Huizen, Naarden, Bussum, Nieuwersluis, Loenen a/d Vecht, Loenersloot en Vreeland.

Alle bijeenkomsten zijn in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, Hilversum.

Voor bereikbaarheid: <https://delichtbron.nl/contact/>

Dit afdelingsblad wordt digitaal toegezonden aan de leden van de NGV, afdeling Gooiland en aan de leden van andere afdelingen, die een bijkomend lidmaatschap zijn aangegaan.

Het blad verschijnt viermaal per jaar.

Gooise Sporen online: Koninklijke Bibliotheek ISSN: 2950-5607

Website afdeling Gooiland: <https://www.ngv-afdelingen.nl/goi/>

NGV-website: <https://www.ngv.nl/>

Deze afdeling is ook actief op Facebook als '[Ngv Gooiland](#)' en op X: @NGV_GOOI

(https://x.com/ngv_gooi) en op BlueSky :@ngv-gooi.bsky.social

(<https://bsky.app/profile/ngv-gooi.bsky.social>).

Bestuur:

Voorzitter: Louis Heinsman, Van der Zaenlaan 49, 1215 SJ, Hilversum, 035-6233785,

email: voorzitter-goi@ngv.nl

Secretaris: Dik Jager, Steijnlaan 13-B, 1217 JR, Hilversum

email: secretaris-goi@ngv.nl

Penningmeester: Maarten van Mourik, Neuweg 453, 1215 JC, Hilversum, 035-6219269

email: penningmeester-goi@ngv.nl

Redactie Afdelingsblad: Anne Schley-de Bruin, Zuidereinde 197, 1243 KW 's-Graveland

email: redactie-goi@ngv.nl

Webredactie: Anne Schley-de Bruin, email: webredacteur-goi@ngv.nl

Kopij: mocht u kopij willen aanleveren, dan is dat zeer welkom. Artikelen het liefst als platte tekst, dus zonder opmaak. Foto's en dergelijke separaat meesturen als jpg-bestand. Graag mailen naar: redactie-goi@ngv.nl